

ERVARINGEN MET BLENDED LEARNING

Student: Emma Diemers

Studentnummer: s1112632

Opdrachtgever: Nathalie van Hulzen, Onderzoeksteam Studiesucces Social Work & Toegepaste Psychologie, Hogeschool Leiden

Modulenaam: Afstuderen

Modulecode: TPH48A

Examinator: Andries Rhebergen

Inleverdatum: 22 augustus 2022

"Door het inleveren van dit werkstuk verklaar ik dat het werkstuk eigen werk is en dat het vrij is van plagiaat".

Ruw materiaal is desgewenst opvraagbaar bij onderzoeker

Diemers, Emma

Voorwoord

Dit is de scriptie 'Ervaringen met Blended learning'. Er is onderzoek gedaan naar de ervaringen van tweedejaars Toegepaste Psychologie studenten van Hogeschool Leiden met blended learning. In het kort; blended learning is een combinatie van onderwijs en leren waarbij online en fysiek beide van toepassing zijn.

Deze scriptie is geschreven in het kader van mijn afstuderen aan de opleiding Toegepaste psychologie aan Hogeschool Leiden. Het onderzoek heeft als opdrachtgever Nathalie van Hulzen, docent Toegepaste Psychologie en zit bij Onderzoeksteam Studiesucces Social Work & Toegepaste Psychologie en de werkgroep Blended Learning. Dit onderzoek wordt uitgevoerd, omdat momenteel niet bekend is wat de ervaringen van studenten van Hogeschool Leiden zijn binnen dit onderwerp en daardoor ook niet bepaald kan worden wat verbeterd/veranderd kan worden.

Tijdens het onderzoek is wel het een en ander aangepast en zijn er andere uitkomsten uitgekomen dan aan het begin verwacht. De ervaringen met blended learning waren minder dan gedacht, er is vooral naar voren gekomen wat de ervaringen zijn met online versus fysiek onderwijs. Uiteindelijk is er door middel van kwalitatief en kwantitatief onderzoek wel een antwoord op de onderzoeksvraag gegeven. Ook zijn er vijf aanbevelingen gedaan.

Ik wil graag mijn inhoudelijke begeleidster Suzanne Slotboom bedanken voor alle hulp, het meedenken, de feedback en alle steun. Ook mijn opdrachtgever Nathalie van Hulzen wil ik graag bedanken. Het was een ontzettend fijne samenwerking waarin we goed konden overleggen. Als laatste wil ik nog graag alle respondenten bedanken die mij ontzettend hebben geholpen door hun ervaringen te delen.

Ik wens u veel leesplezier toe met het lezen van de scriptie.

Emma Diemers

Leiden, 22 augustus 2022

Samenvatting

Binnen de opleiding Toegepaste Psychologie op Hogeschool Leiden is het momenteel niet duidelijk wat de ervaringen zijn met blended learning. Blended learning is de combinatie tussen fysieke en ICT-gerelateerde werkvormen, leermaterialen en 'tools' (SURF, z.d.). Deze ervaringen moeten inzichtelijk worden gemaakt met als doel een bijdrage te leveren binnen het vernieuwen en verbeteren van het onderwijs en voorbereid zijn op mogelijke corona-maatregelen, die vragen om snelle aanpassing naar deels of volledig online onderwijs. Digitalisering is een onderwerp wat de hogeschool heeft aangekaart te willen verbeteren. Dit is een onderwerp dat een relatie heeft met blended learning. Het onderzoek is uitgevoerd onder tweedejaars Toegepaste Psychologie studenten van Hogeschool Leiden. Deze studenten hebben immers ervaring opgedaan met online, fysiek en blended onderwijs.

De onderzoeksvraag luidt dan ook: Wat is de ervaring van tweedejaars Toegepaste Psychologie studenten met blended learning? Deze vraag wordt beantwoord door middel van vier deelvragen.

In het onderzoek is gebruik gemaakt van kwalitatief en kwantitatief onderzoek. Er zijn twee groepsinterviews gehouden met een totaal van 15 respondenten. Tevens is een survey verspreid, welke door 45 respondenten is ingevuld.

Aan de resultaten is af te lezen dat studenten geen voorkeur hebben in welke leerfase blended learning wordt ingezet. Wel geven ze een voorkeur aan om lessen te volgen in een combinatie van synchroon en asynchroon onderwijs. De keuzes van de locatie voor het volgen van de lessen waren online of fysiek. Bij de online keuze werden vooral praktische voorkeursredenen gegeven. Een voorbeeld daarvan is dat de studenten hun tijd beter kunnen indelen. Verder ging het bij de fysieke keuze vooral om de leerinhoud, zoals een diepere connectie met het onderwerp.

De studenten hebben bij de categorieën 'toetsing aan het eind' en 'kennisoverdracht' overduidelijk de grootste voorkeur voor de volledig fysieke vorm. Bij alle andere categorieën zien de studenten online of blended werkvormen als goede mogelijkheid. Kennisclips vinden de studenten een hele waardevolle vorm van blended learning. Momenteel worden de huidige kennisclips niet op de juiste manier aangeboden. Studenten hebben ook graag de optie om colleges terug te kunnen kijken, wanneer er echt geen mogelijkheid is om de colleges bij te wonen.

Volgens de meeste studenten bestaat de perfecte combinatie van onderwijzen uit 70% fysiek en 30% online onderwijs.

Een conclusie is dat de studenten niet heel veel ervaringen of mening hebben over blended learning, maar wel meer over online versus fysiek onderwijs. Binnen online onderwijs waarderen ze de flexibiliteit, maar raken ze snel afgeleid. Bij fysiek onderwijs echter zijn studenten meer actief en gemotiveerd, maar zouden ze graag meer blended tools en werkvormen buiten de fysieke les willen kunnen gebruiken.

Tijdens het onderzoek is het onderwerp en de methode meerdere keren gewijzigd. Ook het formuleren van een allesomvattende definitie van blended learning is lastig, waardoor de resultaten niet volledig aansluiten bij de hoofdvraag. Het proces verliep minder vlot dan verwacht, maar er zijn uiteindelijk wel vijf passende aanbevelingen opgesteld, die vooral zijn voortgekomen uit de behoeftes van de studenten. Deze gaan in op blended werkvormen en verbondenheid.

Summary

Currently there is not a clear insight in what the experiences are from the students Applied Psychology at Hogeschool Leiden with blended learning. Blended learning is the combination of physical and ICT-related teaching methods, learning materials and tools (SURF, zd). These experiences must be made clear with the aim of contributing to the renewal and improvement of education and to be prepared for possible corona measures that require rapid adaptation to partially or fully online education. The Hogeschool has expressed its wish to improve digitalization. This is a topic related to blended learning. This research was conducted among second year Applied Psychology students at Hogeschool Leiden. These students have had experiences with online, physical, and blended education. The key question is: What is the experience of second year Applied Psychology students with blended learning? This question is answered by means of four sub-questions.

The research used qualitative and quantity methods. Two group interviews were held with a total of 15 respondents. A survey was also distributed in which 45 respondents completed it.

The results show that the students had no preference in which learning phases blended learning is used. They do, however, prefer taking lessons in a combination of synchronous and asynchronous education. The choice of location for taking the classes were online or physical. With online lessons, practical reasons were named. For example: it is nice to organize and control your own time. Within the psychical lessons students experience a deeper connection with the subject.

In the categories of final tests and normal lessons, students clearly have the biggest preference for fully physical education. In all other categories, students see online or blended teaching methods as an option.

Students would like to have more online clips as an addition to the normal lessons. They think it is a very valuable form of blended learning. Currently this is not well taken care off. Students also would like to have the option to watch lectures afterwards when there really is no other option for making it to class.

According to most students, the perfect combination of consuming education is 70% physical and 30% online education.

In conclusion, the students do not have a lot of experiences and opinions about blended learning. They do however, have them more about online versus physical education. Within online education they appreciate the flexibility, but are easily distracted and in physical education they are more actively participating and motivated, but they would like to use more blended tools and learning methods outside the physical lesson.

During this research, the subject and methods changed several times. The definition of the subject remained difficult, that is also why the results did not fully match the central question. The process went a little less smoothly than expected, but in the end five suitable recommendations were given, mainly based on the needs of the students. These are mostly about blended teaching methods and connections between students or/and teachers.

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	6
2. Maatschappelijke relevantie	7
2.1 Digitalisering	7
2.2 Belang platform	7
3. Analyse organisatie	8
3.1 Hogeschool Leiden	8
3.2 Onderzoeksteam Studiesucces	8
3.3 Jaar 2	8
4. Context praktijkvraagstuk	9
4.1 Aansluiting werkgroep en studiesucces	9
4.2 Tweedejaars studenten	9
5. Doelstellingen en probleemstelling	10
5.1 Doelstellingen	10
5.1.1 Doelstelling opdrachtgever	10
5.1.2 Doelstelling onderzoek	10
5.2 Probleemstelling	10
6. Theoretisch kader	11
6.1 Blended learning	11
6.2 Waarom blended?	12
6.3 Kenmerken en categorieën binnen blended learning	13
6.4 Doelgroep	14
6.5 Vormen binnen TP jaar 2 uit studiehandleidingen	15
6.6 Verschillende vormen van interactie	16
6.7 Ecosysteem blended learning	17
6.8 Voor- en nadelen blended learning	18
7. Deelvragen	19
8. Methode	20
8.1 Voorbereidingen/selectie	20
8.2 Uitvoering	21
8.3 Analyse	22
9. Resultaten per deelvraag	23
9.1 Deelvraag 1:	23
9.2 Deelvraag 2	25
9.3 Deelvraag 3	27

9.4 Deelvraag 4.....	28
9.5 Overige resultaten.....	28
10. Conclusie	29
10.1 Conclusie deelvraag 1.....	29
10.2 Conclusie deelvraag 2.....	29
10.3 Conclusie deelvraag 3.....	29
10.4 Conclusie deelvraag 4.....	29
10.5 Conclusie	30
11. Discussie.....	31
11.1 Procesevaluatie	31
11.2 Productevaluatie.....	32
11.3 Evaluatie onderzoeker.....	32
12. Aanbevelingen	33
12. 1 Aanbeveling 1.....	33
12.2 Aanbeveling 2.....	33
12.3 Aanbeveling 3.....	33
12.4 Aanbeveling 4.....	34
12.5 Aanbeveling 5.....	34
Literatuurlijst	35
Bijlage 1: Survey	38
Bijlage 2: Mail naar respondenten.....	41
Bijlage 3: Topiclijst interviews	42
Bijlage 4: Resultaten synchroon versus asynchroon.....	43
Bijlage 5: Quotes blended learning binnen verschillende studieonderdelen	45
Bijlage 6: Quotes gesprek kennisclips.....	47
Bijlage 7: Quotes hybride onderwijs	48
Bijlage 8: Ervaringen online onderwijs	49

1. Aanleiding

Op hogeschool niveau binnen Hogeschool Leiden is een ambitie geformuleerd om de digitalisering van het onderwijs te evalueren en te verbeteren (Karsten et al., 2022). Deze ambitie is ontstaan door de COVID-19 situatie waarbij er in Nederland een strenge lockdown gold. Hierdoor moest onderwijs plotseling volledig online worden aangeboden. Later, toen er versoepelingen waren binnen deze lockdown, kon onderwijs worden aangeboden in een combinatie tussen online en fysiek onderwijs, ook wel blended. Bij de term blended learning speelt online altijd een rol, aangezien er sprake is van een blend (mix). Digitalisering is het omzetten van analoge informatie in een digitale vorm (*Encyclo*, z.d.). Hierin is dit het onderwijs dat overgezet zou kunnen worden in meer digitale vormen, via digitale apparaten. Op deze manier is digitalisering en blended learning gerelateerd aan elkaar.

Alle opleidingen binnen de hogeschool zijn gevraagd door het managementteam om na te gaan welke onderwijsonderdelen online, blended of fysiek zouden kunnen worden gegeven. Hiervoor is er bij Toegepaste Psychologie een werkgroep gestart, die hier onderzoek naar gaan doen. Bij deze werkgroep is Nathalie van Hulzen, de opdrachtgever, aangesloten. Nathalie van Hulzen is TP docent en is onderdeel van het Onderzoeksteam Studiesucces.

Door het Managementteam zijn er vraagstukken opgelegd aan de werkgroep blended learning om onderzoek naar te doen en een advies over te geven. Een van deze vraagstukken is dat er in kaart moet worden gebracht wat de geleerde lessen zijn met betrekking tot het online onderwijs en blended learning. De ervaringen van docenten en studenten zullen hiervoor moeten worden verzameld en leiden tot een volledig advies. Door de docenten in de werkgroep zal er onderzoek worden gedaan naar de ervaringen van de TP docenten. In dit onderzoek dat u nu leest is onderzoek gedaan naar de ervaringen van de studenten.

Het doel van de werkgroep is dan ook een volledig antwoord/advies geven aan het MT op de gegeven vraagstukken, waarbij de ervaringen van studenten en docenten met online, fysiek en blended learning zijn betrokken.

Momenteel is er nog geen onderzoek gedaan binnen de opleiding TP naar wat de ervaringen zijn van studenten en docenten met blended onderwijs. Hierdoor kan er ook niet gekeken worden naar wat er hierin verbeterd en veranderd kan worden. Het is goed om onderzoek te doen en een bepaalde situatie in kaart te brengen. Hieruit kunnen dan aanbevelingen worden gegeven.

De ervaringen van studenten zijn daarom ontzettend belangrijk voor de werkgroep om een volledig advies te kunnen geven. De studenten hebben zelf de ervaringen opgedaan met de verschillende onderwijsvormen. Wanneer de ervaringen van de studenten goed in beeld zijn gebracht, zal dit bijdragen aan het advies. Uiteindelijk kan hiermee het onderwijs meer passend worden gemaakt voor de studenten en docenten.

Daarnaast is de hogeschool bij TP bezig met een nieuwe curriculumontwikkeling. Bij het ontwerpen van nieuwe lessen is het een mooi moment de opgedane ervaringen mee te nemen in deze veranderingen. Al helemaal na de periode van corona, waarin kennis is opgedaan met verschillende vormen van onderwijs.

Als laatste bestaat het coronavirus nog steeds en is er de behoefte om in te kunnen spelen op mogelijke corona-maatregelen die vragen om snelle aanpassingen. Hier kan adequaat op gereageerd worden door het onderwijs weer (deels) online aan te bieden, met behoud van kwaliteit. Deze kwaliteit kan niet achterblijven waardoor student zich bijvoorbeeld minder zal ontwikkelen en mindere leerervaringen op zal doen. Ook met deze behoefte is het goed om duidelijk te hebben wat de eerdere ervaringen zijn van de studenten.

2. Maatschappelijke relevantie

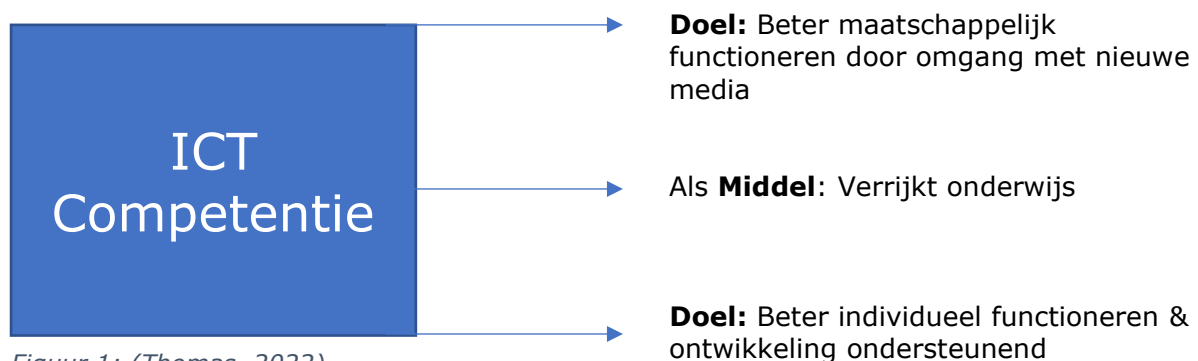
Hogeschool Leiden wil graag de digitalisering in het onderwijs evalueren en verbeteren. Uit de evaluatie volgen manieren om verbeterstappen te maken.

Digitalisering is onmisbaar bij blended learning. Met het fysieke onderwijs hebben de studenten veel ervaring. Dit fysieke onderwijs verandert niet zo snel, zoals het online onderwijs dat doet. Digitaal werken en 'bijblijven' speelt daarom binnen blended learning een grote rol.

2.1 Digitalisering

Maar waarom is die digitalisering dan zo belangrijk? Digitalisering is tegenwoordig overal te vinden; studie, werk en privé. Het is daarom belangrijk voor een onderwijsinstelling om hierin mee te ontwikkelen. Studenten moeten hierin niet achtergehouden worden, maar juist actief kennis laten maken en leren te werken met ICT-werkvormen.

Digitaliseren staat niet stil en blijft zich continu ontwikkelen. Studenten ontwikkelen en verbeteren daardoor ook een ICT-competentie.

Figuur 1: (Thomas, 2022)

Een student kan deze ICT-competentie ontwikkelen binnen blended learning. Om te verbeteren en vernieuwen binnen ICT, zijn hiervoor eerst de ervaringen van de studenten van belang. Dit is dan ook wat dit onderzoek relevant maakt. In het model is hierboven is weergegeven wat deze ICT-competentie als middel en doelen heeft.

2.2 Belang platform

Er is momenteel geen platform of enige verzamelplek waar mogelijke manieren van blended learning worden aangeboden aan de docenten. Docenten geven zelf invulling aan hun lessen. Wanneer deze gebruik maken van blended learning is dit zelf geïnitieerd en geïmplementeerd (Persoonlijke communicatie, Hulzen. N, 2022). Het is niet duidelijk voor veel docenten welke vormen van blended learning er eigenlijk bestaan en wat de ervaringen hiermee zijn. Om deze reden zal dit onderzoek naar de ervaringen van studenten ook bijdragen aan een breder overzichtelijke situatie binnen de opleiding. Wanneer dit wel duidelijk zou zijn, zou er bijvoorbeeld een platform gemaakt kunnen worden waarin meerdere vormen van blended learning worden weergegeven met daarbij de effecten en leerervaringen hiermee. Zo krijgt de opleiding meer handvatten en gestructureerd inzicht in de opties bij het inzetten van blended learning.

3. Analyse organisatie

3.1 Hogeschool Leiden

De opdrachtgever van dit onderzoek is onderzoeksteam studiesucces. Het onderzoeksteam zit binnen de faculteit van SW (sociaal werk) en TP (toegepaste psychologie) van Hogeschool Leiden.

Hogeschool Leiden is opgericht in 1986 en heeft nu ongeveer 13.500 studenten en 1250 medewerkers. De hogeschool heeft 5 faculteiten. Dit zijn faculteit Educatie, faculteit Gezondheidszorg, faculteit Management en Bedrijf, faculteit Science en Technology en faculteit Sociaal Werk en Toegepaste Psychologie (*Organisatiestructuur*, 2021).

3.2 Onderzoeksteam Studiesucces

Binnen de laatstgenoemde faculteit valt het Onderzoeksteam Studiesucces. Onderzoeksteam Studiesucces is opgericht in 2011. Het onderzoeksteam werd toen nog Bureau Studiesucces genoemd. Het team is opgericht met als doel onderzoek te doen naar voorspellers van studiesucces en interventies te adviseren en evalueren. Onderzoeksteam studiesucces heeft eerder onderzoek gedaan naar de onderwerpen instroom, doorstroom, uitstroom en selectie binnen Social Work & Toegepaste Psychologie (Van Hulzen & Roest, 2022). Een voorbeeld van een onderzoek binnen een van deze thema's is een onderzoek naar de beweegredenen van studenten die na hun propedeuse naar de universiteit zijn overgestapt. In het onderzoeksteam studiesucces zitten twee onderzoekers en docenten; Nathalie van Hulzen en Jesse Roest. De opdrachtgever van dit onderzoek is Nathalie van Hulzen.

3.3 Jaar 2

Het onderzoek is gedaan binnen jaar twee van de opleiding toegepaste psychologie. Toegepaste psychologie is een 4-jarige bacheloropleiding. In jaar 2 zijn de vakken onder te verdelen in drie categorieën; projecten, cursussen en trainingen. Daarnaast volgen studenten nog 1 dag per week beroepsoriëntatie. Dit is een soort kleine stage die ze lopen om zich te oriënteren in het werkveld en om te kijken welke afstudeerrichting passend kan zijn. Hieronder een overzicht weergeven van de vakken.

Tabel 1

Soort	Vak
Project	Trainen
Project	Kwalitatief onderzoek kwetsbare doelgroep
Project	Inleiding afstudeerrichting
Cursus	Positieve psychologie
Cursus	Criminologie
Cursus	Ethiek voor toegepast psychologen
Cursus	Onderzoek 2
Cursus	Inleiding in de psychiatrie
Trainingen	Coachende gespreksvoering
Trainingen	Interculturele communicatie
Trainingen	Rapporteren
Trainingen	Psychodiagnostisch practicum
Trainingen	Ondernemen/conflicthantering

4. Context praktijkvraagstuk

4.1 Aansluiting werkgroep en studiesucces

Het praktijkvraagstuk is, zoals eerder genoemd, gegeven door Nathalie van Hulzen. Nathalie is Toegepaste Psychologie docent en is onderdeel van Onderzoeksteam Studiesucces. Nathalie is vanuit deze rollen aangesloten bij de werkgroep van docenten Blended Learning binnen TP. In deze werkgroep zullen een aantal TP docenten zich bezighouden met ervaringen van TP docenten en daaruit verbeteringen voorstellen binnen Blended onderwijs. Naast de ervaringen van de docenten is het goed om de ervaringen van de studenten te onderzoeken. Daarom is de vraag ontstaan om dit onderzoek naar de ervaringen van studenten met Blended learning uit te voeren (door een student).

Ervaringen van studenten zullen naar verwachting ook eerder eerlijk worden gedeeld met een mede student die hetzelfde heeft meegemaakt dan bij een docent.

Dit onderzoek sluit daarom ook perfect aan bij de werkgroep en daarmee het doel van de hogeschool. Wanneer uiteindelijk bekend is wat de ervaringen zijn en welke verbeteringen hierdoor gemaakt kunnen worden binnen Blended Learning, kan dit uiteindelijk bijdragen aan het vergroten van studiesucces.

Het doel vanuit de opdrachtgever is dan ook om erachter te komen wat de ervaring is van tweedejaars toegepaste psychologie studenten met blended learning in jaar 2, om dit uiteindelijk mee te nemen in verbetering en vernieuwing van het onderwijs.

4.2 Tweedejaars studenten

Er is gekozen om te kijken naar tweedejaars studenten omdat deze studenten volledig online les hebben gehad, volledig fysiek en alle combinaties, ook wel blended vormen, wat hiertussen zit.

3^e en 4^e jaars studenten hebben dit ook, maar hier is lastiger te kijken naar blended learning door de aard van de vakken. Jaar 3 heeft namelijk een half jaar stage buiten de hogeschool om en jaar 4 is een keuze minor en afstudeeropdracht wat daarmee ook een grote periode buiten de lessen van de hogeschool om is.

Daarnaast heeft het eerste jaar nog niet de ervaring opgedaan met de verschillende werkvormen binnen blended onderwijs waar jaar 2 dit wel heeft. Deze vormen worden binnen het theoretisch kader toegelicht. Jaar twee heeft door de lockdown van covid-19 volledig online les gehad en vanuit hier alle tussenstappen, waarin combinaties van fysiek en online onderwijs aan bod kwamen, naar de mogelijkheid om weer fysiek onderwijs te volgen ervaren (N. van Hulzen, persoonlijke communicatie, 2022). Om deze redenen is er gekozen om alleen naar jaar 2 te kijken.

5. Doelstellingen en probleemstelling

5.1 Doelstellingen

5.1.1 Doelstelling opdrachtgever

Het doel van de opdrachtgever is om erachter te komen wat de ervaringen zijn van tweedejaars Toegepaste Psychologie studenten met blended learning, om een volledig advies te geven aan het managementteam. Uiteindelijk draagt dit bij aan: digitalisering van het onderwijs, ontwerpen van het nieuwe curriculum, een breder overzichtelijke situatie van de vormen Blended learning en ervaringen hiermee en de voorbereiding van een eventuele pandemie.

5.1.2 Doelstelling onderzoek

Het doel van het onderzoek is kennis opdoen en inzicht krijgen in de ervaringen van tweedejaars Toegepaste Psychologie studenten met verschillende soorten blended learning.

5.2 Probleemstelling

Er is momenteel niet duidelijk wat de ervaringen zijn van studenten met blended learning. Dit is voor de docenten en studenten een probleem. Er kan door de docenten nergens op worden ingespeeld. Ze kunnen het gebruik van blended werkvormen niet onderbouwen op basis van ervaringen en meningen van de studenten hierover. Het kan daardoor zo zijn dat de leerervaringen van de studenten met betrekking tot blended learning, niet op de meest effectieve manier worden opgedaan.

Hierop aansluitend volgt dan ook de hoofdvraag: wat is de ervaring van tweedejaars Toegepaste Psychologie studenten van Hogeschool Leiden met blended learning?

6. Theoretisch kader

In het theoretisch kader zal naar verschillende onderwerpen worden gekeken. Er wordt gekeken naar de definitie van blended learning, wat het is, waarom blended en wat de kenmerken zijn. Hierin zitten bijvoorbeeld verschillen in voor, na of tijdens de les of synchroon en asynchroon leren. Tevens wordt gekeken naar de doelgroep, namelijk tweedejaars TP studenten.

Verder komen de verschillende vormen van interactie in het onderwijs aan bod en hoe blended blijft werken door middel van een ecosysteem.

Daarnaast is in het tweede jaar van Toegepaste Psychologie gekeken waar bij welk vak wel al gebruik wordt gemaakt van blended learning en waar niet. Als laatste zullen de voor- en nadelen worden bekeken van blended learning voor de student.

6.1 Blended learning

Blended, het woord zegt het al, is een combinatie van leren. Er kan vanuit twee perspectieven worden gekeken naar de definitie van blended learning. Blended learning vanuit het lesgeven, ook wel vanuit de docent. En blended learning kan benaderd worden vanuit het leren, ook wel vanuit de student. Deze twee overlappen veel en zullen dan ook beide aan bod komen in het onderzoek. Het onderzoek gaat echter over de student en hier zal dan ook de focus op liggen.

Vanuit het onderwijs kan van blended learning worden gesproken wanneer 30-80% van de leeractiviteiten online wordt aangeboden aan de student: "Blended learning betreft het optimaliseren en verrijken van studentgerichte leerervaringen, mogelijk gemaakt door de harmonieuze integratie van verschillende activerende strategieën, bereikt door combinatie van fysieke interactie met ICT" (Last & Jongen, 2021).

Deze definitie kan worden opgesplitst in 5 punten.

Optimalisatie en verrijking van studentgerichte leerervaringen: de leerervaring is echt bedoeld voor de student. Het is aan de docent om een passende vorm te geven bij het gewenste resultaat.

Harmonieuze integratie van verschillende strategieën: deze verschillende strategieën moeten minimaal 2 leeractiviteiten zijn voor 1 student die wel op elkaar aansluiten en dus optimale leerervaring zorgt

Activerende werkvormen: de student wordt gestimuleerd om actief deel te nemen aan de verschillende werkvormen die worden gegeven door de docent.

Maximale interactie: er vindt zoveel mogelijk interactie plaats. Deze interactie kan zijn tussen student en docent maar ook tussen student en student en ook nog tussen student en leerinhoud.

Inzet van ICT: ICT is een van de verschillende werkvormen. Het maakt het mogelijk om online te leren, maar kan ook fysiek ingezet worden. Ook kan dit synchroon of asynchroon lopen. Synchroon onderwijs houdt in dat leren gebeurt op het moment dat docent en studenten allemaal tegelijk aanwezig zijn in dezelfde leeromgeving. Dit kan online of fysiek zijn.

Asynchroon onderwijs is dat leren niet per se tegelijk gebeurt en docent en studenten ook niet tegelijk aanwezig zijn. Er wordt materiaal gemaakt en ter beschikking gesteld voor gebruik op een later moment (Fransen, 2020).

Vanuit het leren is blended learning wanneer de combinatie plaatsvindt tussen fysiek en ICT gebaseerde onderwijsactiviteiten, leermaterialen en tools (SURF, z.d.) Een voorbeeld hiervan kan zijn dat een leerling tijdens de les kennis opdoet en thuis nog een kennisclip online kan kijken om nog meer verdieping op te doen.

Het gaat hierin dus meer om het perspectief vanuit de student en welke blended werkvormen en tools de student in kan zetten om te leren.

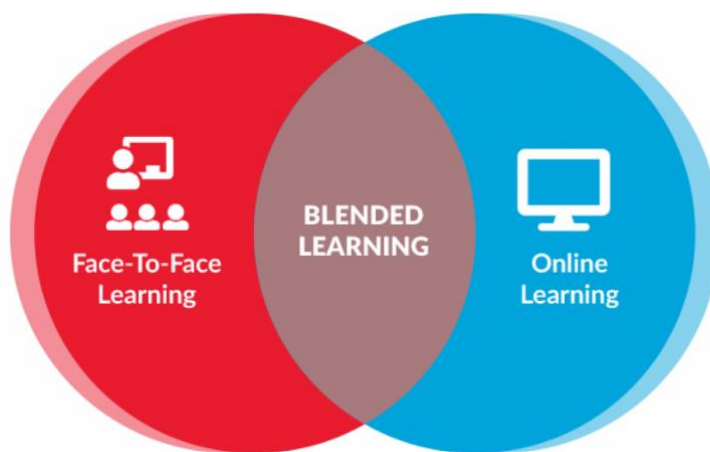
6.2 Waarom blended?

Volledig fysiek traditioneel onderwijs is bijna niet meer voor te stellen in de tijd waarin we nu leven. De opties om gebruik te maken van ICT zijn gemakkelijk en toegankelijk. ICT ontwikkelt zich niet alleen in het onderwijs maar ook in werk en privéleven. De toevoeging van onlinetechnieken is daarom niet meer weg te denken uit het onderwijs. Los van het belang van de ontwikkeling van de student kan een online platform ook helpen studenten nieuwe inzichten te geven. Zo blijkt uit onderzoek dat een online discussieplatform meer meningen oproept en studenten zich meer geroepen voelen hun standpunten/mening te delen dan wanneer deze discussie volledig fysiek werd gevoerd. Door meer standpunten vormen de studenten ook meer inzichten over een bepaald onderwerp (Ginns & Ellis, 2007).

Maar wanneer volledig fysiek bijna niet meer voor te stellen is en online zoveel mogelijkheden biedt, zou volledig online dan de oplossing zijn?

De digitalisering verbeteren is belangrijk en relevant, zoals eerder aangegeven in de maatschappelijke relevantie. Toch zou dit niet moeten veranderen in volledig online onderwijs. Door de organisatie Turner is er onderzoek gedaan onder 4 onderwijsinstellingen (Dragt et al., 2020). Hieruit is gebleken dat volledig online onderwijs niet goed werkt voor student en docent. De onderlinge samenwerking werkt met name minder goed, studenten ervaren meer stress bij toetsing en ze missen het fysieke contact. Zo noemt een student; "ik ben naar de hogeschool gekomen voor focus, teamwork en persoonlijke benadering".

Gekeken naar de wetenschap dat volledig fysiek traditioneel onderwijs bijna onmogelijk is en volledig online ook niet goed werkt volgens docenten en studenten, biedt een combinatie veel mogelijkheden. Dit is ook wel blended learning.

Figuur 2: (Last & Jongen, 2021)

6.3 Kenmerken en categorieën binnen blended learning

Er zijn talloze werkvormen van blended learning. Deze werkvormen hebben allemaal verschillende kenmerken. Deze kenmerken kunnen onderverdeeld worden in leeractiviteiten, leerfasen, tijd en locatie (Last & Jongen, 2021). Op deze manier kan overzichtelijk worden gekeken welke kenmerken een bepaalde werkvorm heeft. Bij online kennismodules en peerfeedback zijn de leeractiviteiten kenniswerving en oefenen. Bij leerfasen kan het voor en na een bijeenkomst zijn. Bij het kopje tijd is de werkvorm synchroon en de locatie hoe het wordt gegeven is online.

Leeractiviteiten					
Kenniswerving	Discussie	Samenwerken	Productie	Onderzoek	Oefenen

Leerfasen		
Voor de bijeenkomst	Tijdens de bijeenkomst	Na de bijeenkomst

Tijd	
Synchroon	Asynchroon

Locatie	
Online	Fysiek

Binnen dit onderzoek zullen er 8 categorieën aangehouden worden waarin een werkvorm van blended learning geplaatst kan worden. Deze categorieën zijn opgesteld uit de studieonderdelen die de tweedejaars Toegepaste Psychologie studenten hebben:

- SLB-begeleiding
- Kennisoverdracht/ les
- Intervisie
- Projectvergaderingen
- Toetsing tussentijds
- Peerfeedback
- Evaluatie docent/module
- Toetsing aan het eind

Voorbeelden van werkvormen zijn bijvoorbeeld een online quiz als tussentijdse toetsing of binnen projectvergaderingen een digitale taakverdeling en een to do lijst maken, of als laatste peerfeedback online invullen en fysiek toelichten.

Hieronder nog wat voorbeelden weergeven van Tools die binnen TP worden gebruikt of zijn gebruikt: Forms, Google jamboard, Kahoot, Mentimeter, Miro, Prezi, Quizlet, Testvision, Feedbackfruits, Whiteboard app, Wheel decide (Hulzen. N, vragenlijstcollega's, 2022)

6.4 Doelgroep

De doelgroep betreft 2e jaars Toegepaste psychologie studenten. Een student is wanneer hij/zij afstudeert van een hbo-opleiding gemiddeld 23,4 jaar oud. Dat betekent dat in jaar 2 een student gemiddeld 21,4 jaar oud is.

Volgens ontwikkelingspsycholoog Jean Piaget zitten deze studenten in het formeel-operationele stadium van cognitieve ontwikkeling (Bakker, 2002). In deze fase wordt er geleerd om abstract te denken en kunnen de studenten daarmee ook nadenken hoe ze het beste iets kunnen leren, wat voor hen werkt en wat niet (*Cognitieve ontwikkeling*, z.d.). Sociaal gezien heeft deze doelgroep een zware periode achter de rug op het moment van dit onderzoek. De studenten in dit onderzoek hebben recent de twee jaar durende coronacrisis meegemaakt. Aan de Erasmus universiteit is onderzoek gedaan tijdens de coronacrisis toen heel Nederland in lockdown zat. Er was op dit moment geen enkele vorm van fysiek onderwijs. In dit onderzoek is bij 500 studenten gekeken naar wat ze het meeste missen op sociaal gebied. Veruit bovenaan staat hier dat 82% het meeste mist om studiegenoten te ontmoeten. Studenten geven hier aan de spontaniteit te missen in het contact (Erasmus Magazine, 2020). Dit is belangrijk om mee te nemen in het onderzoek en ook te benoemen aan de studenten dat deze gevoelens belangrijk zijn om mee te nemen in hun voorkeuren. Maar verder is het ook belangrijk om dit mee te nemen in de mogelijke veranderingen hierna in het onderwijs.

6.5 Vormen binnen TP jaar 2 uit studiehandleidingen

Er is gekeken naar alle studiehandleiding van de vakken in jaar 2 binnen TP en wat hier te vinden is over blended learning werkvormen in de module. In de onderstaande tabel is dit per vak weergegeven (TP- Wijzer, z.d.).

Tabel 2

Soort	Vak	Blended
Project	Trainen	Voorbeeldfilmpjes in de les Videopitches maken in de les
Project	Kwalitatief onderzoek kwetsbare doelgroep	Onderzoek naar bestaand film/beeldmateriaal gekozen doelgroep Maken interventie met interactieve werkvormen Individuele presentaties over de doelgroep
Project	Inleiding afstudeerrichting	Arbeid & Organisatie: interactieve presentaties Sociale Veiligheid: Vlog maken en laten zien in de les Sociale Innovatie: Videopitch presenteren in de les Performancegesprek aan de hand van filmpje uitvoering interventie Straatinterviews evalueren Levensloop: presentatie en gastcollege online geweest
Cursus	Positieve psychologie	Webclips voorafgaand aan de les Volledig online via Teams
Cursus	Criminologie	Alle colleges zijn opgenomen en terug te kijken Debatcollege
Cursus	Ethiek voor toegepast psychologen	x
Cursus	Onderzoek 2	Kennisclips SPSS
Cursus	Inleiding in de psychiatrie	x
Trainingen	Coachende gespreksvoering	Coaching gesprek opnemen en fysiek evalueren
Trainingen	Interculturele communicatie	Opname maken interview
Trainingen	Rapporteren	Elkaar online feedback geven vanuit huis
Trainingen	Psychodiagnostisch practicum	X
Trainingen	Ondernemen/conflicthantering	X

6.6 Verschillende vormen van interactie

Interactie is de manier hoe bepaalde informatie overgebracht kan worden naar een ander. Dit is van belang om te zien op welke manieren, via welke vormen en interacties de student kennis kan opdoen. Blended werkvormen komen namelijk binnen alle hieronder genoemde interacties voor. Voor de student kan gekeken worden binnen welke interactie de voorkeur ligt voor blended learning en waar mogelijk dit al goed loopt of verder kan worden verbeterd.

In het traditioneel onderwijs vindt vooral 1 soort interactie plaats. Dit is de docent/student interactie, waarbij de docent informatie zendt en de student dit ontvangt. Bij Blended Learning werkt dit echter anders. Hierbij zijn student/studentinteractie en student/leerinhoud interactie ook van groot belang. Deze 3 interacties samen zorgen voor een werkvorm die gedeeltelijk fysiek en gedeeltelijk online plaatsvindt en uiteindelijk zorgt voor betekenisvol leren.

Hieronder zijn de drie verschillende soorten interacties weergegeven en uitgelegd met voorbeelden.

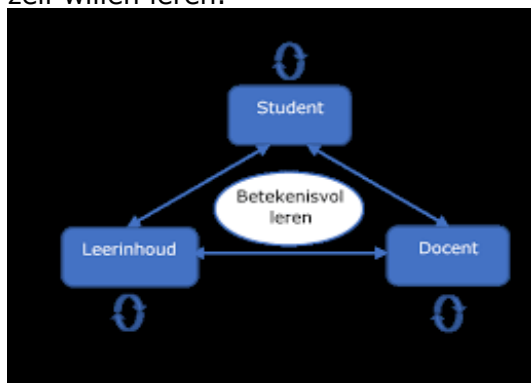
- Student/studentinteractie: onderlinge interactie tussen de studenten. Dit kan via fysieke klassikale lessen, maar tegenwoordig ook online. Online les via Teams is hier een voorbeeld van wat synchroon gevolgd kan worden maar ook asynchroon. Door middel van chats kunnen studenten communiceren (Last & Jongen, 2021).

Wat binnen deze interactie ontzettend belangrijk is, is de sociale verbondenheid tussen studenten en de groepscohesie in de klas. Hierdoor voelen de studenten zich vertrouwd en kunnen ze een ander opzoeken wanneer ze ergens hulp bij nodig hebben. Dit gevoel is belangrijk voor studenten om te weten dat ze er niet alleen voor staan. Dit kan bijvoorbeeld worden vergroot door het ondernemen van een gezamenlijke activiteit (*Studentenwelzijn en sociale binding met de opleiding, z.d.*).

- Docent/studentinteractie: hierin geeft de docent de student les en is het de bedoeling dat de docent de student helpt binnen een leerproces. De docent kan hier ondersteuning bieden en de student motiveren. Dit kan weer fysiek maar ook online. Online is het aan de docent dan ook de taak om te zorgen dat de student niet snel is afgeleid en de socialiseringsfunctie ook blijft bestaan tussen studenten (Last & Jongen, 2021). Wanneer de docent zich begripvol, sturend en helpend opstelt naar de studenten, zal dit zorgen voor een betere relatie met de studenten. Ook verbondenheid is hier belangrijk. Hierdoor zal de bereidheid van de studenten om actief deel te nemen vergroot worden (*Student-docent interactie bevorderen, 2022*).

- Student/leerinhoud interactie: Interactie met de leerinhoud kan intern of extern zijn. Intern kan bijvoorbeeld eigen aannames over een bepaald onderwerp zijn. Extern kan een artikel of filmpje over een bepaald onderwerp zijn. Dit kan online zijn of fysiek door bijvoorbeeld een boek te lezen (Last & Jongen, 2021).

Sommige werkvormen werken beter bij de een dan bij de ander. Hierin speelt persoonlijke voorkeur ook een rol. Daarom is het belangrijk dat studenten leerinhoud krijgen in werkvormen waarbij ze intrinsiek gemotiveerd raken. De studenten moeten zelf willen leren.

Figuur 3: De belangrijkste interacties binnen blended learning (Anderson 2003)

Belangrijk is dat goed ontworpen blended onderwijs interactie verhoogt maar slecht ontworpen blended learning ook gelijk interactie verlaagd. Je raakt de student wanneer de vorm van blended learning niet goed is ook sneller kwijt (Last & Jongen, 2021).

6.7 Ecosysteem blended learning

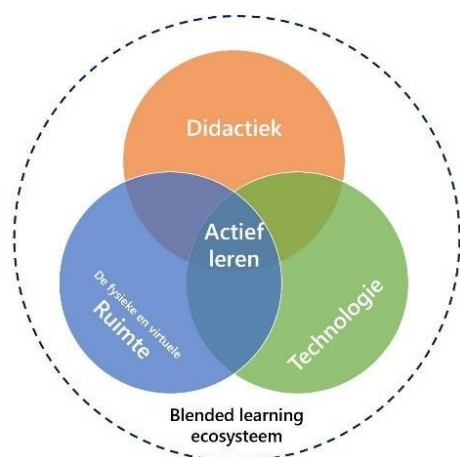
Om blended learning blijvend te laten werken is er net zoals bij natuur en de mens een ecosysteem nodig. In een ecosysteem is er een constante wisselwerking tussen verschillende dingen en hun omgeving. Ook bij Blended Learning kan een ecosysteem worden toegepast. Verschillende onderwerpen, in dit geval didactiek, ruimte en technologie, vullen elkaar aan, waardoor telkens actief geleerd kan worden door middel van blended onderwijs. Vooral ruimte en technologie zijn onderwerpen waarin de studenten ervaringen in hebben opgedaan en hun voorkeur over kunnen uitspreken.

Ten eerste didactiek. Didactiek gaat over het professioneel handelen van de leraar. Het is de theorie van kennisoverdracht en het aanleren van vaardigheden en inzicht (*Didactiek - uitleg begrippen onderwijs*, z.d.). Dit wordt ook wel het vormgeven van de gegeven werkvormen genoemd. Binnen deze keuzes van de werkvormen kan rekening gehouden worden met de ruimte en de opties binnen technologie.

Ruimte is de omgeving waarin de student de leerervaring opdoet. Dit kan in een lokaal zijn, maar ook thuis doordat er online les wordt gegeven. Er moet goed over worden nagedacht hoe iedereen om kan gaan met technologie, maar ook flexibel moet zijn om snel te kunnen switchen in verschillende werkvormen.

Technologie biedt veel verschillende opties. Wel moeten beide partijen het goed begrijpen om de maximale leerervaring eruit te halen. Ook moet er rekening gehouden worden met de hardware in een ruimte en welke werkvorm hierbij past. Hardware is namelijk niet flexibel, dus de mogelijkheden in een bepaald lokaal bijvoorbeeld kunnen wel bepalend zijn voor de werkvorm.

Wanneer deze 3 onderdelen elkaar aanvullen en optimaal worden ingezet leidt dit tot het doel van actief leren. Hierin staat de student centraal, voelt de student autonomie, intrinsieke motivatie en flexibiliteit. Er kan gebruik gemaakt worden van meerdere interactieve werkvormen, er kan worden geswitcht binnen fysiek en online ruimtes en er kan gebruik gemaakt worden van verschillende soorten technologieën aan de hand van de hardware (Last & Jongen, 2021).

Figuur 4: Ecoststeem blended learning (Last & Jongen, 2021)

6.8 Voor- en nadelen blended learning

Het is duidelijk gemaakt wat Blended Learning is door middel van voorbeelden van kenmerken, werkvormen en categorieën. Toch blijft er nog een vraag over. Wat zijn de voordelen en wat zijn de nadelen van blended learning voor de student?

Voordelen:

Meerdere voordelen zijn te benoemen met betrekking tot blended learning voor de studenten. Om te beginnen zet blended learning de student centraal. De student krijgt echt eigenaarschap over het leren. Deze autonomie creëert weer intrinsieke motivatie. Ook zal door activerende werkvormen in te zetten de student meer de mogelijkheid krijgen om actief deel te nemen. Tevens kan het tempo van werken worden bepaald door de student zelf. De student kan van het onderwijs zelf, zo effectief mogelijk gebruik maken (Last & Jongen, 2021).

Door alle verschillende werkvormen doet de student ook inspiratie op. Hij/zij kan erachter komen wat voor werkvormen er zijn en hier zelf ook mee experimenteren. Deze werkvormen bieden vaak ook verschillende opties; online/fysiek onderwijs, synchroon/asynchroon, voor tijdens of na de les.

Doordat er gebruik gemaakt wordt van een online aspect, biedt het veel mogelijkheden om tijd te besparen en flexibeler deel te nemen wanneer de student of docent door omstandigheden niet fysiek aanwezig kan zijn (Last & Jongen, 2021). Deze flexibiliteit biedt ook voor sommige onderwijsvormen opties dat het teruggekeken kan worden, gepauzeerd of teruggespoeld. Dit allemaal naar de gewenste snelheid van de student (Dragt et al., 2020).

Als laatste is het online evalueren nog een groot voordeel. Tools kunnen in de les worden ingezet om het vervolgens online in te vullen. Wanneer dit anoniem is, zal er meer eerlijke feedback worden gegeven.

Wanneer er voordelen zijn, zijn er ook nadelen.

Er moet bij de docent en student wel een bepaalde basiskennis zijn met verschillende technologieën. Wanneer de student dit bijvoorbeeld niet heeft kan deze geen nieuwe kennis opdoen en niet goed meedoen met de les of zelfstandig via deze manier aan de slag. Technologie blijft veel veranderen, wat van student en docent vraagt om up to date te blijven. Ook de internetverbinding moet goed zijn voor student en docent om mee te doen. Wanneer dit immers wegvalt, is het gelijk geen blended onderwijs meer.

Eerder is bij de voordelen al aangegeven dat de student veel autonomie krijgt. Dit kan motiverend werken maar niet elke student kan hier goed mee om gaan. Wanneer een student hierin te veel vrijheid ervaart kan hij/zij juist niks gaan doen (Lms, 2020).

7. Deelvragen

De deelvragen zullen helpen om de onderzoeksvraag te beantwoorden.

Onderzoeksvraag: Wat is de ervaring van 2^e jaars TP studenten met blended learning?

Deelvraag 1: Welke kenmerken binnen Blended Learning zijn voor de tweedejaars Toegepaste Psychologie studenten het meest belangrijk?

Deelvraag 2: Welke categorieën van Blended Learning worden door de tweedejaars Toegepaste Psychologie studenten het meest positief ervaren en welke het meest negatief?

Deelvraag 3: Wat zijn de voor- en nadelen van Blended Learning volgens de tweedejaars Toegepaste Psychologie studenten?

Deelvraag 4: Wat zijn de behoeftes van de tweedejaars Toegepaste Psychologie studenten met betrekking tot Blended Learning?

8. Methode

8.1 Voorbereidingen/selectie

Survey

De survey is in dit onderzoek een enquête (Bijlage 1). Dit is een vorm van kwantitatief onderzoek (Brinkman & Oldenhuis, 2014). Deze survey heeft als doel achter de ervaringen en behoeftes te komen van 2^e jaars TP studenten met Blended Learning. Dit is gedaan door middel van een survey, omdat dit een grotere groep aan respondenten kan bereiken dan bijvoorbeeld bij alleen interviews.

De survey heeft bijgedragen aan het beantwoorden van deelvraag 1,2 en 4. De vragen in de enquête zijn dan ook opgesteld op basis van deze deelvragen en het theoretisch kader.

Het opstellen van de vragen is eerst in overleg gegaan met de opdrachtgever. Na dit overleg is er een eerste opzet gemaakt. Hierin werd veel rekening gehouden met de enquête die onder de docenten werd verspreid vanuit de werkgroep. Deze eerste versie is gedeeld tijdens intervisie met de inhoudelijk begeleider en de studenten in deze groep. Tijdens het delen van deze versie kwam naar voren dat er nog veel onduidelijkheden waren onder de studenten. Ook was er veel onduidelijk over blended learning en wat voor onderwijsonderdelen hier nou onder vallen. Deze studenten gaven aan dat er mogelijk meer voorbeelden gegeven konden worden en naar online versus fysiek gevraagd kon worden. Na deze feedback is er overleg geweest met de opdrachtgever en zijn er gezamenlijk veel aanpassingen gedaan. De enquête had, na deze aanpassingen, meer vragen over online versus fysiek, uitleg en voorbeelden bij vragen.

De uiteindelijke vragen die in de survey gebruikt zijn, zijn open vragen, stellingen en classificatie vragen. Er is gekozen voor de open vragen zodat de studenten hierin echt hun persoonlijke mening, ervaring en behoeftes kunnen geven en toelichten. Ook na een aantal stellingen is er ruimte voor opmerkingen om meer toelichting te geven.

Classificatie vragen worden in de survey gegeven, omdat deze manier gemakkelijk is voor de studenten en ook inspiratie bij ze kan opbrengen. Soms is het lastig om na te denken welke vormen je bijvoorbeeld hebt gehad een paar maanden geleden. Door in een classificatie zelf opties aan te dragen, wordt het gemakkelijk voor de student zich dit te herinneren en te classificeren.

Als laatste is er nog gebruik gemaakt van stellingen met een 5 puntenschaal. In deze vragen kunnen de studenten aangeven in hoeverre ze het eens of oneens zijn met de stelling.

Door eerder opgedane ervaringen met een enquête delen via email, is er gekozen om dit niet gelijk te doen. Mensen voelden zich namelijk niet aangesproken via een mail die naar een grote groep is gestuurd. In overleg met de opdrachtgever is er gezocht naar een manier om het persoonlijker te maken, waardoor de studenten zich meer aangesproken voelen de enquête in te vullen. Als gevolg hiervan is er gekozen om fysiek langs te klassen te gaan met een QR-code. De QR-code is van tevoren gemaakt.

De klassen zijn van tevoren geselecteerd door in de roosters van alle tweedejaars TP studenten te kijken. Hier is gekeken naar lessen waar hele klassen aanwezig zijn, om in 1x zoveel mogelijk respondenten te werven. Er zijn namelijk veel lessen waar de klassen zijn opgesplitst. De docenten van deze klassen zijn gemaild om te vragen of de onderzoeker langs mocht komen voor een korte uitleg over het onderzoek en tijd dat het in beslag ging nemen.

Als laatste stap in de voorbereiding van de survey, is deze getest door de opdrachtgever en een medestudent. Dit is gedaan om te controleren of alles werkte, voordat de survey echt verspreid ging worden onder de studenten. Ook is er hier gekeken of de vragen niet naar een sociaal wenselijk antwoord leiden.

Interviews

Interviewen is een vorm van kwalitatief onderzoek. De interviews hebben bijgedragen aan alle deelvragen. Het gaat hier echt om woorden, meningen en gevoelens.

De topiclijst is gemaakt na de opstellen van de enquête. Er is namelijk gekeken naar welke onderdelen nog niet zijn uitgevraagd in de enquête. Maar er is ook in de enquête gekeken bij welke vragen er toch wat meer doorgevraagd kan worden in het interview. Dit aangezien er mogelijk wel een groepsgesprek/discussie over kon ontstaan.

Verder is er bij het opstellen logisch nagedacht over de volgorde van de topiclijst. Hierbij is gebruik gemaakt van het boek: *Basisboek kwalitatief onderzoek* (Baarda, 2013).

De eerste versie van de topiclijst/het interview is getest met een medestudent. Op deze manier kwam deze logische volgorde, vragen die zorgen voor interactie en methodes waarop de studenten ervaringen kunnen delen, tot stand. Als gevolg van deze test zijn er aanpassingen gemaakt, die zijn deze gedeeld met de opdrachtgever. De opdrachtgever had nog een paar kleine opmerkingen, waarna de laatste aanpassingen zijn gedaan.

De klassen zijn geselecteerd met behulp van de inhoudelijk begeleider van de onderzoeker. De inhoudelijk begeleider is ook tweedejaars TP docent en geeft een les waarbij halve klassen aanwezig zijn. Hierdoor mochten de interviews aan het einde van 2 van deze lessen gehouden worden.

Voordat de interviews plaats hebben gevonden is er ook geregeld dat bij beide interviews een flipover klaarstond om op te schrijven, en een camera om de interviews te filmen.

Bij zowel de survey en het interview is er gebruik gemaakt van Peer debriefing (Baarda, 2013). Voordat de enquête is verstuurd/interviews zijn gehouden, zijn deze gecontroleerd door de inhoudelijk begeleider, de opdrachtgever en een medestudent.

8.2 Uitvoering

De interviews zijn groepsgewijs uitgevoerd bij twee halve klassen. Dit vond plaats in nog officiële lestijd van de studenten, waardoor iedereen meer gemotiveerd was om deel te nemen aan het groepsinterview. Hierdoor hoefde er geen extra respondenten gezocht te worden. In de eerste halve klas waren 8 studenten aanwezig en in de tweede halve klas 7 studenten.

Voordat het interview begon, is er toestemming gevraagd aan de studenten of ze toestemming gaven dat er een opname werd gemaakt. Deze goedkeuring na geïnformeerd te zijn voor deelname, heet ook wel informed consent (*Informed consent*, 2016). Hierbij is verteld dat deze beelden alleen door de onderzoeker worden bekeken en het op geen enkele manier verspreid zal worden. Na deze toestemming kon het interview van start. Door middel van de camera kon de interviewer zich goed focussen tijdens het interview.

Het eerste groepsinterview liep anders dan gepland. De studenten gaven weinig reactie op het onderwerp blended learning. Daarentegen gaven ze wel veel reactie wanneer het ging over online versus fysiek onderwijs. Verder was de tijd voor het interview verkeerd ingeschat, waardoor sommige onderwerpen niet uitgebreid genoeg aan bod zijn gekomen. Om dit in het tweede interview te voorkomen, is het een en ander aangepast op basis van deze eerder opgedane ervaring. Antwoorden werden tijdens het interview opgeschreven op een flipover. Aan de hand van de antwoorden is er door de onderzoeker vaak wel doorgevraagd naar een onderwerp om achter ideeën te komen en de redenen van de voorkeur.

Dit is een vorm van half gestructureerd interviewen. Hier is voor gekozen, omdat er verder doorgevraagd kan worden bij bepaalde antwoorden en er voorbeelden gegeven kunnen worden. Wel zijn alle vaste vragen aan bod gekomen (Baarda, 2013). Ook is er tijdens de interviews gebruik gemaakt van stellingen. Hierin konden de studenten in groepsverband over discussiëren. Hierbij kwamen verschillende meningen aan bod en konden ze op elkaar reageren.

Beide halve klassen zijn niet eerder betrokken geweest bij de survey. Er is gebruik gemaakt van een focusgroeponderzoek. Hierbij is een groep geïnterviewd over een specifiek onderwerp. Er is gekozen voor deze vorm van interviewen, omdat het actief is, er meer meningen naar voren komen en het de studenten meer motiveert mee te doen, omdat ze in groepsverband zijn. Verder zijn er geen privé onderwerpen of onderwerpen waar de studenten zich niet fijn bij voelden aan bod gekomen.

Het interview was grotendeels informeel, maar ook deels formeel. Er is ervoor gezorgd dat de studenten zich zo veel mogelijk op hun gemak voelden om dingen te delen en vertrouwen te winnen. Dit is gedaan door zelf, als onderzoeker, ervaringen te delen en aan te geven dat het anoniem blijft en alles dat wordt gezegd, goed is (Baarda, 2013). Wel was er een soort formele afstand, doordat de onderzoeker, in de ogen van de studenten, een soort docentrol aannam, door voor de klas te staan en vragen te stellen. Uit de interviews zijn vooral de voorkeuren voor online en fysiek onderwijs binnen de categorieën uitgevraagd en hoe ze dit dan voor zich zien. Ook de voor- en nadelen van onlineonderwijs zijn besproken en de behoeftes binnen blended, online en fysiek onderwijs/leren.

Na akkoord van de docenten over het verspreiden van de survey, is de onderzoeker langs gegaan bij 4 klassen. De survey is hier geïntroduceerd met een korte, maar duidelijke introductie. Hierin is de tijdsduur benoemd, het doel en de bijdrage voor beide partijen. Dit verwachtingsmanagement helpt om het aantal respondenten te vergroten. Na de uitleg is de QR-code op het bord geprojecteerd en daarbij gevraagd of de studenten de survey konden invullen.

De klas die is gebruikt voor de groepsinterviews, is niet benaderd voor de survey. Het was praktisch dat, wanneer er onduidelijkheden over de survey waren, de onderzoeker fysiek aanwezig was om gelijk verduidelijking te kunnen geven.

Tijdens het langsgaan bij de klassen viel de opkomst bij de lessen tegen, waardoor ook het aantal respondenten lager was dan verwacht. Ook was het niet volledig representatief, omdat de klassen waar de onderzoeker was geweest geen verplichte lessen waren. Hierover is meer te lezen in de discussie. Om hiervoor zo goed mogelijk te compenseren, is er nog een mail gestuurd aan alle klassen, behalve de klas die heeft deelgenomen aan de groepsinterviews. Deze email is toegevoegd in de bijlage (bijlage 2). Uiteindelijk hebben 45 studenten de enquête ingevuld.

Binnen het onderzoek is er gewerkt met mixed methods. Dit houdt kwalitatief en kwantitatief onderzoek in. Gebruik van mixed methods bevordert de validiteit en betrouwbaarheid van de resultaten (Benders, 2021).

8.3 Analyse

De resultaten van de survey zijn eerst omgezet naar een Excel document. Hier zijn de antwoorden per vraag weergegeven. Bij de gesloten vragen is er een grafiek gemaakt vanuit Excel. Bij de open vragen is er gekeken naar antwoorden die ongeveer gelijk waren. Er zijn kleuren gegeven aan antwoorden die op elkaar leken. Op deze manier zijn deze antwoorden gecategoriseerd en in een tabel gezet. Mooie of belangrijke quotes zijn apart gehouden om later te gebruiken in de resultaten/conclusie.

Bij het analyseren van de interviews, zijn beide interviews eerst getranscribeerd aan de hand van de opnames. Ook zijn de flipovers uitgeschreven in Word. Na het transcriberen is er gecodeerd. Bij het coderen is nogmaals gebruik gemaakt van kleuren. Verschillende thema's kregen verschillende kleuren, waaronder dan uitspraken werden neergezet. Na deze uitspraken onder een thema te hebben gezet, is er gekeken naar ongeveer gelijke antwoorden. Deze zijn vervolgens samengevoegd.

Uiteindelijk zijn alle belangrijke quotes en antwoorden weergegeven in de bijlage en samengevat in de resultaten.

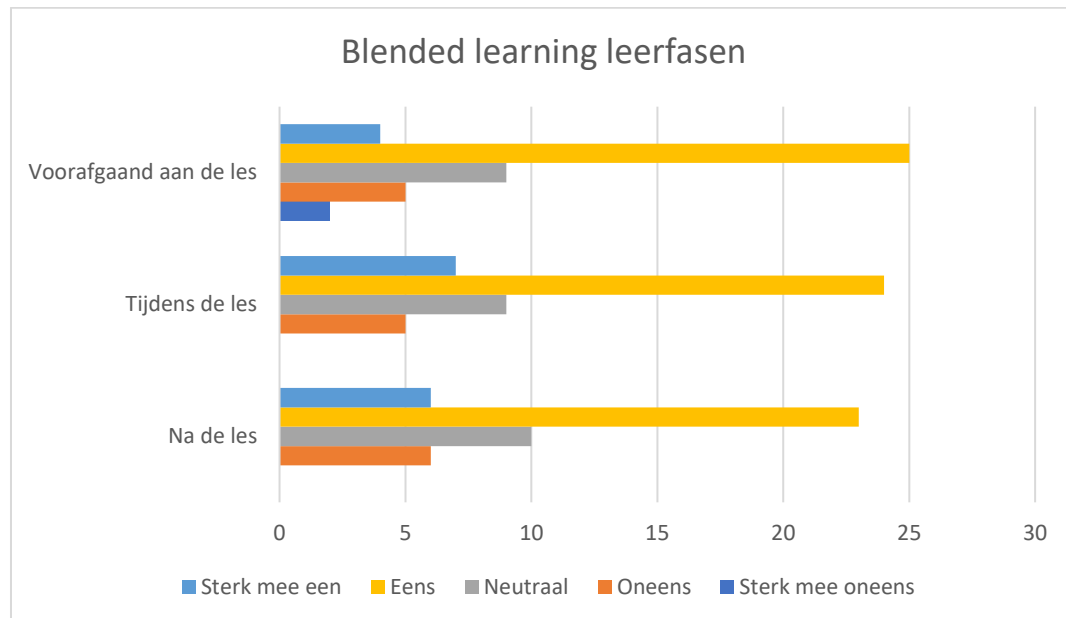
9. Resultaten per deelvraag

De resultaten zijn opgedaan uit de enquête en interviews. Het aantal respondenten dat de enquête heeft ingevuld is 45. In totaal hebben 15 respondenten deelgenomen aan het groepsinterview. Alle grafieken zijn gebaseerd op resultaten uit de enquête. De tabellen zijn gebaseerd op beide onderzoeksmethoden. De passende resultaten zijn per deelvraag weergegeven.

9.1 Deelvraag 1: Welke kenmerken binnen Blended Learning zijn voor de studenten het meest belangrijk?

Deelvraag 1 is onderzocht door middel van de survey en interviews. De volgende kenmerken zijn geanalyseerd: de leerfasen voor, tijdens en na de bijeenkomst. Daarnaast zijn de factoren tijd, zowel synchroon als asynchroon, en de voorkeuren van de locatie, online of fysiek, onderzocht.

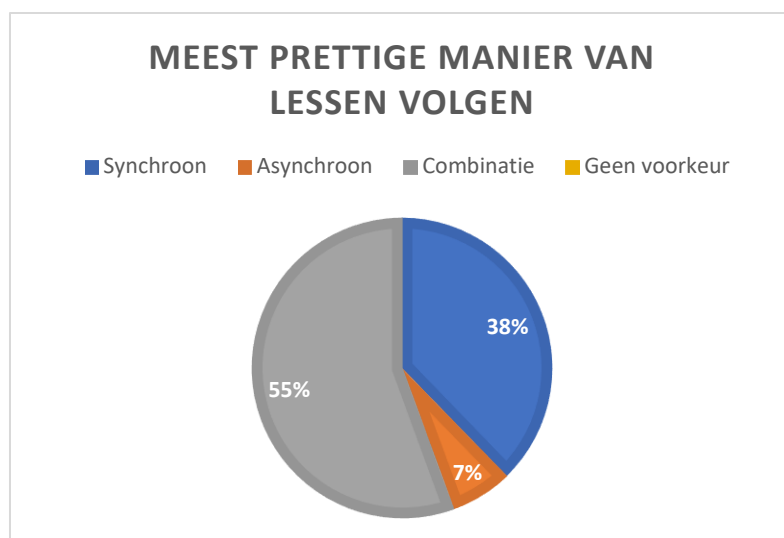
De voorkeuren voor Blended Learning tijdens de verschillende leerfasen zijn weergegeven in figuur 5. Er is hier te zien dat het volgen van onderwijs door middel van blended learning werkvormen, in alle leerfasen een prettige manier is volgens de respondenten. Een specifieke voorkeur voor een bepaalde leerfasen is er dus niet.

Figuur 5

Ook werd er in de interviews het volgende genoemd door een student: "gekeken naar voor, tijdens, na denk ik dat de kwaliteit van de studie het beste is om voor en tijdens online dingen mee te geven want na gaan veel mensen dat toch niet doen".

Verder is er gekeken naar de tijd van het onderwijs, ook wel synchroon of asynchroon. Synchroon onderwijs kan online en fysiek zijn. Echter is het hier wel van belang dat alle studenten dit tegelijkertijd volgen. Asynchroon onderwijs bestaat uit alleen online lessen. Hierin kunnen de studenten zelf bepalen wanneer ze de les volgen en worden de nodige lesmaterialen online aangeboden aan de student.

Figuur 6

Zoals te zien is in figuur 6 heeft een combinatie van synchron en asynchroon onderwijs hier de grootste voorkeur met 55% van de respondenten. Daarna volgt met 38%, de voorkeur voor synchron lessen volgen. Bij de combinatie kan er worden gedacht aan deels fysiek synchron les, en een deel van het onderwijs online door middel van kennisclips (asynchroon).

Er is aan de studenten gevraagd in de survey voor welke specifieke studieonderdelen de voorkeur uit gaat naar synchron onderwijs en voor welke naar asynchroon. Deze ruwe data zijn te vinden in bijlage 4.

In tegenstelling tot de leerfasen, is er bij de factor tijd wel een voorkeur te herkennen. 55% van de respondenten ziet het liefst een combinatie tussen synchron en asynchroon. 38% wil het liefste alles synchron, en slechts 7% wil lessen asynchroon volgen.

Onderdelen die volgens meerdere studenten prettig zijn om synchron te volgen zijn: vaardigheidsvakken, SPSS, aan de slag gaan met de stof, projectvakken en vakken waarbij je moet samenwerken.

De volgende onderdelen zijn volgens meerdere studenten juist prettig om asynchroon te volgen: huiswerkopdrachten, projectvergaderingen, theoretische vakken, vakken met multiple choice tentamens, video's kijken, evaluatie en feedback, terugkijken colleges en literatuuronderzoek.

Als laatste binnen deze deelvraag, is er gekeken naar de verschillende locaties van onderwijs, namelijk fysiek of online.

Er is in de survey gevraagd wat de respondenten prettig vinden aan online onderwijs en wat ze prettig vinden aan fysiek onderwijs. In de onderstaande tabel, tabel 3, zijn deze antwoorden weergegeven. Veel antwoorden waren soortgelijk en zijn daarom samengevoegd.

Tabel 3

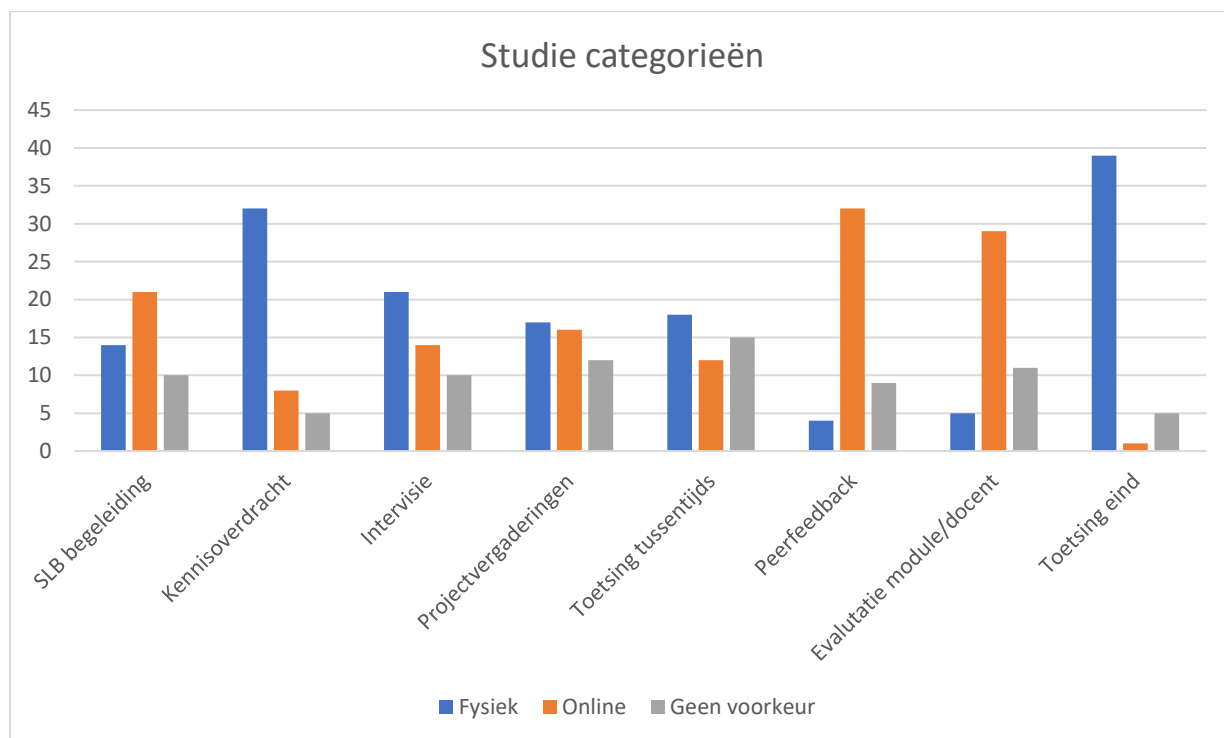
Voordelen online onderwijs	Voordelen fysiek onderwijs
Geen reistijd	Interactie met studenten en docenten, waardoor deze connectie beter is.
Je kan uitzoomen op momenten dat er onnodige informatie is voor jou en inzoomen als het wel belangrijk is.	Je doet actiever mee.
Minder gevoel van druk	Betere concentratie
Eigen tijd indelen, hierdoor meer tijd voor bijvoorbeeld hobby's	Betere communicatie met studenten onderling en met de docenten

Je kan vanaf elke locatie les volgen.	Interactieve vakken
Wanneer je een beetje ziek bent, kan je toch meedoen.	Beter oefenen en feedback krijgen
Soms is er de mogelijkheid om stof later terug te kijken	Je stelt meer vragen
Lessen gaan sneller	Diepere connectie met het onderwerp, waardoor je de stof sneller oppikt
	Vast rooster
	Discussies kunnen voeren
	Makkelijker afspreken met je groepje
	Meer motivatie
	Prettigere en veiligere leeromgeving
	Gevoel onderdeel te zijn van een groep/klas

Uit de resultaten komt naar voren dat de studenten aandacht besteden aan twee fasen, namelijk tijdens de les en om de lessen heen. Om de lessen heen werden er antwoorden gegeven als: geen reistijd, meer eigen tijd indelen en betere band opbouwen met medestudenten. Tijdens de lessen zijn het antwoorden als: uitzoomen en inzoomen op momenten die voor jou uitkomen, je doet actiever mee en je stelt meer vragen.

9.2 Deelvraag 2: Welke categorieën van Blended Learning worden het meest positief ervaren en welke het meest negatief?

De verschillende studie categorieën die onderzocht zijn, zijn SLB-begeleiding, kennisoverdracht/les, intervisie, projectvergaderingen, tussentijdse toetsing, peerfeedback, evaluatie module/docent en toetsing aan het eind. In de survey konden de respondenten de voorkeur geven aan online, fysiek of geen voorkeur.

Figuur 7

In de interviews zijn de motieven achter deze keuzes uitgevraagd. Ook bij de survey was er plaats voor opmerkingen. Deze ruwe data en quotes zijn per onderwerp weergegeven in bijlage 5.

Bij SLB-begeleiding stemde de meerderheid voor online. Er werd in de interviews aangegeven dat SLB-lessen soms kort zijn en het online volgen dan dus prettiger zou zijn. Ook wordt er een voorkeur gezien voor individuele SLB-gesprekken online, en de lessen fysiek.

Bij kennisoverdracht was de meerderheid van de correspondenten duidelijk voor fysiek. Wel hebben veel studenten verschillende voorkeuren als het gaat om het onderscheid tussen hoorcolleges/theorievakken en vaardigheidsvakken. De hoorcolleges en theorievakken zouden velen graag online zien of de optie hebben om het later terug te kijken. De vaardigheidsvakken zouden het merendeel juist graag fysiek willen volgen. Dit aangezien het vaak interactief is en je veel moet samenwerken en oefenen.

Voor intervisie kiest de meerderheid voor fysiek. Toch blijkt uit de interviews dat een aanzienlijk deel van de studenten de intervisie ook online zou willen volgen. De uitkomst in het voordeel van fysiek zou te maken kunnen hebben met het feit dat discussiëren en samenwerken als punten naar voren komen waar de studenten waarde aan hechten. Deze punten zijn beter fysiek uit te voeren. Over online werd aangegeven dat het vaak kort is en het daarom online praktischer is. Verder waren er ook veel studenten die hier niet echt een mening over hadden.

Omtrent projectvergaderingen is er, met 1 stem meer voor fysiek, nauwelijks verschil. Meerdere studenten geven aan dat bij fysiek onderwijs de communicatie beter gaat en je elkaar in dat geval beter kan helpen en beter met elkaar kan samenwerken, bijvoorbeeld door te brainstormen. Wel wordt er aangegeven dat het ook ligt aan of het tijdens of na de les is, en het doel van de meeting. In het geval dat het bijvoorbeeld kort over planning gaat, en het buiten lestijden moet, hebben sommige studenten de voorkeur voor online.

Voor tussentijdse toetsing heeft fysiek de meeste stemmen gekregen. Verder valt op dat *geen voorkeur* hier de meeste stemmen van alle categorieën heeft. Er wordt hier door meerdere studenten aangegeven dat ze een tussentijdse kennisquiz prettig zouden vinden om te kunnen beoordelen waar ze in hun ontwikkeling staat. Een nadeel hiervan is echter dat studenten sneller afgeleid kunnen zijn door hun telefoon.

Voor peerfeedback gingen overduidelijk de meeste stemmen uit naar online. Er werd aangegeven dat de studenten hier al ervaring mee hadden in de vorm van feedbackfruits en dit voor hen goed en makkelijk werkte. Ook waren meerdere studenten het eens met de stelling dat online studenten eerlijker durven te zijn en meer hun mening durven te delen.

Voor de categorie evaluatie docent/module gold bijna dezelfde uitkomst als peerfeedback, namelijk een overduidelijke voorkeur voor online. Hier werden dezelfde redenen genoemd. Wel werd hier aangegeven dat soms klassikaal bespreken ook kan helpen om met de klas verbeteringen over de module te bedenken, in plaats van individueel evalueren.

Voor de categorie toetsing aan het eind ging meer dan 85% van de stemmen uit naar fysiek als voorkeur. Dit, vanwege het feit dat het simpelweg goed werkt en het geen gedoe oplevert met programma's en wifi.

Vaardigheidsvakken moeten überhaupt alleen fysiek worden gegeven.

Al met al, zijn er binnen alle categorieën mogelijkheden voor blended learning en het gebruik van digitale werkvormen. Alleen bij de categorieën toetsing aan het eind en kennisoverdracht bij vaardigheidsvakken is het overduidelijk dat fysiek de grootste voorkeur heeft en ook geen combinatie.

9.3 Deelvraag 3: Wat zijn de voor- en nadelen van Blended Learning volgens studenten?

Binnen deze deelvraag is er in eerste instantie gekeken naar de voor- en nadelen van onlineonderwijs. Dit is uitgevraagd tijdens de twee groepsinterviews.

De meest voorkomende voordelen van het onlineonderwijs zijn volgens de studenten: geen reistijd, waardoor je tussendoor andere dingen kan doen en gemakkelijk zelf je tijd kan indelen; wanneer je een beetje ziek bent, zou je toch onderwijs kunnen volgen; het kost minder energie, want het zijn vaak kortere lessen en je bespaart kosten, bijvoorbeeld in het reizen.

De meest voorkomende nadelen van het onlineonderwijs zijn volgens de studenten dat het niet gezellig is, niet motiverend is, niet actief is, kwalitatief minder goed is en de afleiding groot is. Ook stellen studenten minder snel een vraag en krijgen ze uiteindelijk minder mee van de les. Je sociale contacten worden meer beperkt en je hebt minder dagelijks ritme. Mede vanwege het feit je je niet klaar hoeft te maken voor de les. Een ander nadeel is dat er vaak studenten of docenten zijn met netwerkproblemen.

De vormen van blended learning waar veel over gesproken werd door de studenten zijn kennisclips en hybride onderwijs/opnamen van colleges.

Om te beginnen, ontstond er een gesprek onderling tussen de studenten waarin ze elkaars irritaties en behoeftes goed aanvulde en het volledig met elkaar eens waren. Het gesprek is te lezen in bijlage 6.

Kennisclips voorafgaand aan een les worden niet tot nauwelijks gekeken door de studenten. De studenten geven hier 3 hoofdredenen voor: Ten eerste, bijna altijd wordt de inhoud toch in de les besproken, omdat niet iedereen het heeft gekeken. Ten tweede, de uitleg in de les is beknopter dan in het filmpje. Ten derde wordt het soms helemaal niet besproken en heb je er dus ook geen verdieping in of verdere uitleg over. De studenten hebben het gevoel dat er op geen enkele manier een voordeel is, waardoor ze het dus niet kijken. Toch zouden ze dit wel graag willen, want ze menen dat als het goed geregeld zou zijn, het daadwerkelijk een toevoeging is. In dat geval zullen ze het ook kijken als dit wordt gevraagd. Dit hoeft niet eens voorafgaand aan de les te zijn, maar het kan ook in de vorm van kennisclips over de belangrijkste onderwerpen van de PowerPoint zijn.

Verder is ook hybride onderwijs en het opnemen van colleges een veelbesproken onderwerp tijdens de interviews. Over hybride onderwijs zijn de meningen verdeeld. Quotes hierover zijn te lezen in bijlage 7. Er kan worden gesteld het prettig is voor kortere lessen en mensen met veel reistijd. Aan de andere kant, kunnen juist de studenten die wel fysiek aanwezig zijn hier nadeel aan ondervinden. Dit, omdat ze minder kunnen oefenen en overleggen, vooral bij vaardigheidsvakken.

Over het opnemen van hoorcolleges zijn de studenten het wel met elkaar eens. Het komt de kwaliteit van de lessen en motivatie niet ten goede, maar voor studenten die er echt niet bij kunnen zijn, is het wel erg handig om het terug te kunnen kijken.

Als laatste punt kwam naar voren dat er bij blended learning vormen tijdens de les technische problemen met wifi of PowerPoint kunnen ontstaan bij docenten. Sommige docenten weten niet goed hoe hiermee om te gaan, wat het soms nog rommeliger kan maken, waardoor het voordeel er niet uit komt.

9.4 Deelvraag 4: Wat zijn de behoeftes van de studenten met betrekking tot Blended Learning?

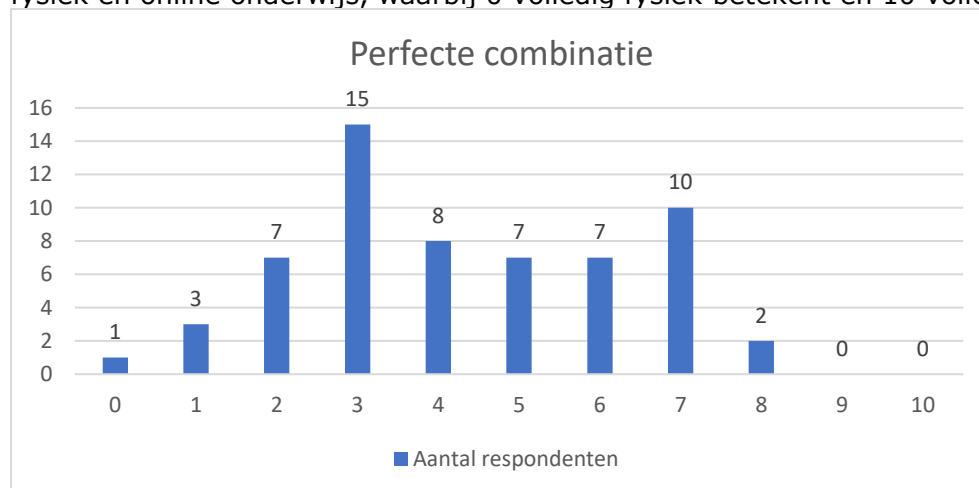
Om achter de behoeftes van de studenten omtrent blended learning te komen is er gekeken naar positieve ervaringen die de studenten willen behouden, negatieve ervaringen die weggelaten kunnen worden, en extra behoeftes. In bijlage 8 zijn deze ervaringen weergegeven in een tabel.

Veelvoorkomende positieve ervaringen, die door de studenten gegeven zijn, zijn: meer tijd hebben en flexibel kunnen zijn, hoorcolleges, check-ins, feedback geven, PowerPoint, kennisclips, laagdrempeligheid en tussentijdse quizen.

Veel voorkomende negatieve ervaringen zijn: onrust, lage concentratie en motivatie, weinig interactie, eenzaamheid, samenwerken, camera's uit, miscommunicaties, wifi problemen, afleiding en slechte focus.

Hieruit en uit eerder gegeven antwoorden, quotes en discussies tijdens dit onderzoek, zijn een paar behoeftes duidelijk naar voren gekomen. Dit zijn: Kennisclips of filmpjes van de PowerPoint (zolang het maar geen herhaling is in de les); de mogelijkheid een les terug te kijken, wanneer je echt niet bij de les aanwezig kan zijn; tussentijdse quizzes of metingen om te kijken waar je staat en bespreken met de klas voor een module of les wat de voorkeuren zijn qua online/fysiek.

Als laatste is er ook in de survey en interviews gevraagd naar de perfecte combinatie van fysiek en online onderwijs, waarbij 0 volledig fysiek betekent en 10 volledig online.

Figuur 8

Hierin is te zien dat de meeste respondenten de voorkeur hebben voor de combinatie van 30% online en 70% fysiek.

9.5 Overige resultaten

Er zijn in de resultaten 3 thema's naar voren gekomen die belangrijk zijn om genoemd te worden. Dit zijn eenzaamheid, verbondenheid en veiligheid. Er is aangegeven eenzaamheid te voelen bij volledig onlineonderwijs. Hierbij voelden meerdere studenten geen verbinding met de klas of docent, waardoor er minder veiligheid in de klas wordt gecreëerd.

10. Conclusie

10.1 Conclusie deelvraag 1: Welke kenmerken binnen Blended Learning zijn voor de studenten het meest belangrijk?

Voor de factor tijd gaat de grootste voorkeur uit naar een combinatie van synchroon en asynchroon onderwijs. Meer dan de helft van de studenten gaf deze voorkeur aan. Gekeken naar de locatie, fysiek of online onderwijs, is de interactie met andere studenten en docenten belangrijk bij fysiek onderwijs. Niet alleen qua communicatie, ook qua leerstof voelen de studenten meer connectie. Daarnaast is er meer verdieping in een onderwerp, waardoor het sneller opgepikt wordt. Als laatste creëert fysieke les volgens veel studenten een prettige en veilige leeromgeving, waarin ze het gevoel hebben onderdeel te zijn van een groep.

Het belangrijkste voordeel voor online onderwijs is voor de studenten dat ze hun eigen tijd kunnen indelen en vanaf elke locatie de lessen kunnen volgen. Het is dus flexibel.

10.2 Conclusie deelvraag 2: Welke categorieën van Blended Learning worden het meest positief ervaren en welke het meest negatief?

Binnen de verschillende categorieën is in de survey naar de voorkeur voor online, fysiek of geen voorkeur gevraagd. Al met al, zijn er binnen alle categorieën mogelijkheden voor blended learning en het gebruik van digitale werkvormen. Alleen bij de categorieën toetsing aan het eind en kennisoverdracht bij vaardigheidsvakken is het overduidelijk dat fysiek de grootste voorkeur heeft en ook geen combinatie. Dat maakt dat deze het meest negatief worden ervaren in blended vorm. Voor de categorie feedback onderling of over de module/docent gaat de grootste voorkeur uit naar online en is daarmee het meest positief.

10.3 Conclusie deelvraag 3: Wat zijn de voor- en nadelen van Blended Learning volgens studenten?

Gekeken naar blended learning, zijn er twee werkvormen waar door de studenten veel over te zeggen was namelijk, kennisclips en hybride onderwijs. Het voordeel van de blended learning werkvorm kennisclips is, dat de studenten dit op eigen tempo kunnen kijken en het voordelig is als verdieping op de stof. Het nadeel hiervan is, dat het momenteel slecht geregeld is. Studenten halen er nu geen voordeel uit, omdat het vaak in de les ook nog wordt herhaald.

De voordelen van hybride onderwijs zijn dat het prettig is voor de studenten met veel reistijd. Ook geeft het de mogelijkheid deel te nemen aan het onderwijs als je ziek bent. Een nadeel van blended learning is dat de interactie minder wordt, vooral bij vaardigheidsvakken.

Een laatste algemeen nadeel is, dat docenten soms last hebben van technische problemen wanneer er een extra online aspect bij komt kijken. Dit maakt de lessen rommelig.

10.4 Conclusie deelvraag 4: Wat zijn de behoeftes van de studenten met betrekking tot Blended Learning?

De behoeftes zijn voortgekomen uit de survey, interviews en conclusies uit andere deelvragen. Hieruit en uit eerder gegeven antwoorden, quotes en discussies tijdens dit onderzoek, zijn een paar behoeftes duidelijk naar voren gekomen. Dit zijn: Kennisclips of filmpjes van de PowerPoint (zolang het maar geen herhaling is in de les); de mogelijkheid een les terug te kijken, wanneer je echt niet bij de les aanwezig kan zijn; tussentijdse quizen of metingen om te kijken waar je staat en bespreken met de klas voor een module of les wat de voorkeuren zijn qua online/fysiek. Het gaat dus vooral om student/leerinhoud interactie.

Verder zijn er in het onderzoek belangrijke en serieuze onderwerpen aangekaart als eenzaamheid, verbondenheid en veiligheid. Studenten hebben behoefte aan een veilige omgeving, waarin ze zich verbonden voelen met de klas en docent. Wanneer hier geen sprake van is, treden er bij meerdere studenten eenzame gevoelens op.

10.5 Conclusie

De onderzoeksvraag luidde: *wat is de ervaring van 2^e jaars TP studenten met blended learning?*

De onderzoeksvraag is te beantwoorden door deelvragen. Opvallend is dat er uiteindelijk meer is uitgekomen wat de ervaringen zijn van de 2^e jaars TP studenten met online en fysiek onderwijs dan met blended learning. Over hoe dit komt, is meer te lezen in de discussie.

De studenten hebben, op een paar onderwerpen na, niet een hele sterke mening over blended learning in de vorm die ze hebben gehad in de afgelopen twee jaar. De studenten hadden echter meer een mening over online versus fysiek.

Over enkele onderwerpen kan er geconcludeerd worden wat de ervaringen met blended learning zijn. Zo geven de studenten aan geen voorkeur te hebben in welke leerfasen blended learning voorkomt en vinden ze dit binnen alle leerfasen prettig werken. Ook hebben ze lessen het liefst in een combinatie van synchroon en asynchroon, wat betekent dat hierin blended learning onmisbaar is.

Onderdelen als SPSS, projectvakken en vakken waarbij je moet samenwerken zijn prettig om synchroon te volgen en huiswerkopdrachten, theorievakken, video's kijken en feedback geven prettig om asynchroon te doen.

Toetsing aan het eind en vaardigheidsvakken zijn de enige onderdelen binnen de verschillende categorieën die niet positief worden ervaren in blended werkvormen of volledig online. Verder zijn kennisclips een werkvorm van blended learning waar de studenten veel ervaring in hebben opgedaan. Het is duidelijk dat dit nu niet goed geregeld is, maar wanneer dit wel zo zou zijn, de studenten dit erg waardevol vinden en hier veel behoefte naar is.

Uit alle ervaringen van de studenten zijn meerdere behoeftes naar voren gekomen die zijn meegenomen in de aanbevelingen.

11. Discussie

11.1 Procesevaluatie

Aan het begin van het onderzoeksproces is het onderwerp drie keer gewijzigd. Dit omdat het onderwerp toch niet goed genoeg te onderzoeken bleek. Ook de afwegingen omtrent de keuze van de doelgroep heeft even geduurd, maar is uiteindelijk een goede keuze geweest. De tweedejaars TP studenten hebben ervaringen met online/fysiek en blended vormen, waardoor ze goed hun mening konden geven.

Het opstellen van het plan van aanpak heeft uiteindelijk langer geduurd dan gedacht en gepland. De voornaamste reden voor de vertraging was, omdat het uiteindelijk toch lastig was te definiëren wat blended learning nou eigenlijk is, welke vormen er allemaal zijn, en wat het voor de studenten betekent. Ook ging het uiteindelijk meer over blended onderwijsvormen dan blended leren. Dit besef kwam pas tijdens de dataverzameling. Voordat de survey verspreid is, is het nog een keer in de afstudeergroep op de hogeschool aan bod geweest. Hier kwam naar voren dat deze eigenlijk ontzettend onduidelijk was en het ook niet helemaal aansloot op de deelvragen. Dit kwam voor de onderzoeker erg onverwacht, omdat de survey wel al met de opdrachtgever was doorgenomen. De opmerkingen waren echter wel begrijpelijk, nadat de onderzoeker later nogmaals kritisch hiernaar had gekeken. Samen met de opdrachtgever is de survey opnieuw samengesteld en getest bij een medestudent.

Om nog de planning te volgen om voor het eind van het studiejaar klaar te zijn, is de keuze gemaakt om de data zo snel mogelijk te verzamelen. Een studiegenoot van de onderzoeker heeft een survey verspreid via email onder dezelfde doelgroep binnen een andere opleiding, waar echter weinig respons op was gekomen. Om dit tegen te gaan en zoveel mogelijk respondenten te verzamelen, is er gekozen om fysiek langs de lessen te gaan met een QR-code met de vraag of de studenten de survey konden invullen. Deze groep was echter niet helemaal representatief, omdat de rondgang bij niet verplichte lessen was. Omdat het onderwerp ook te maken heeft met voorkeur voor online en fysiek les kan het natuurlijk zijn dat de studenten die daadwerkelijk liever fysiek aanwezig zijn, ook bij deze lessen waar de survey werd verspreid aanwezig waren. Dit kan een invloed hebben op de resultaten, bijvoorbeeld dat deze studenten meer positief zijn over fysiek les dan online of blended vormen. Tevens was de opkomst in deze lessen niet hoog, waardoor het aantal respondenten tegenviel. Om deze reden en om de representativiteit te vergoten is gekozen om de overige studenten toch ook een email te sturen waar de survey ingevuld kon worden.

Omdat het onderzoek dus pas later gestart kon worden dan gepland is ook gekozen om geen individuele interviews meer te doen, maar een groepsinterview. Niet alleen de latere start was een reden hiervoor. Maar ook persoonlijke voorkeur van de onderzoeker voor een andere verfrissende methode is de reden hiervoor geweest. De invloed die dit op de resultaten kan hebben gehad is mogelijk dat er minder persoonlijke ervaringen werden gedeeld. In een groep spelen sociale wenselijkheid en angst een grotere rol dan bij individuele gesprekken (Baarda, 2013). Het kan zijn dat iemand zich niet minder makkelijk durft uit te spreken of snel meegaat met iets wat iemand anders zegt. Aan de andere kant kan het juist ook inspirerend zijn.

Verder was de voorspelling dat het voor de studenten ook geen gevoelig onderwerp was en ze elkaar alleen maar konden aanvullen in ervaringen en behoeftes.

Het eerste groepsinterview verliep heel anders dan verwacht en gepland. Er was minder tijd dan verwacht en ook was de tijdsplanning van de onderdelen verkeerd ingeschat. Ook kwam er weinig respons op het onderwerp blended learning en veel meer op voorkeuren online en fysiek. Hieruit vloeide dan weer behoeftes en kwamen er een paar onderwerpen naar voren waar ze veel over te zeggen hadden.

Bij het tweede groepsinterview is dan ook de uitvoering wat aangepast naar de online en fysieke voorkeur en de onderwerpen die in survey uitsprongen en uit het eerste groepsinterview. Deze onderwerpen sloegen goed aan bij het tweede groepsgebesprek wat maakt dat dit een goede keuze geweest.

Na deze verzameling van de resultaten zijn deze geanalyseerd, waarna het onderzoeksrapport is geschreven.

11.2 Productevaluatie

Vanaf het begin is wat verwarring geweest bij de onderzoeker over de definitie van blended learning. Er is namelijk lastig onderscheid te maken in het leren en het onderwijs. Deze twee onderwerpen overlappen ook met elkaar, omdat van het onderwijs de student weer leert. Ook wat onder blended learning valt en wat niet blijft soms lastig om te onderscheiden. Dit had voorafgaand aan het onderzoek beter vastgesteld moeten worden voor een nog duidelijkere definitie en daarmee ook specifiekere onderzoek. Nu heeft dit als invloed op de resultaten dat geen onderscheid is gemaakt in de vraagstelling, waardoor ook de studenten soms hebben geantwoord in het leerperspectief en soms in het gegeven onderwijsperspectief.

In de resultaten is duidelijk geworden dat blended learning niet veel naar voren is gekomen, maar eerder de ervaringen van online en fysiek onderwijs. Zoals eerder genoemd is de oorzaak van deze resultaten de wijzigingen in de survey na het eerste groepsinterview. Wel zijn een aantal blended learning werkvormen aan bod gekomen en zijn er aanbevelingen uit gevolgd, maar niet zoveel als verwacht. Dit had anders aangepakt kunnen worden door van tevoren bij een kleine groep tweedejaars te testen wat de kennis en ervaring was van blended learning en verschillende werkvormen. Dit had dan moeten gebeuren voordat de survey werd opgesteld en groepsinterviews zijn gehouden. Verder is het niet zo dat de informatie over online en fysiek niet bruikbaar is, want in het grotere plaatje speelt het wel een rol bij uiteindelijk mogelijke inzetten van blended werkvormen.

In de survey was een vraag wat de studenten prettig vonden aan onlineonderwijs en wat aan fysiek, en een vraag welke positieve en negatieve ervaringen ze op hebben gedaan tijdens onlineonderwijs. In de interviews zijn de voor- en nadelen van onlineonderwijs uitgevraagd. De uitkomsten leken allemaal erg op elkaar. Hier had de vraagstelling net anders kunnen zijn om wel verschillende uitkomsten te krijgen. Nu brengt dit verwarring over hoe de studenten deze vragen hebben geïnterpreteerd. Dit is ook gedaan met de gedachte nog een extra deelvraag te beantwoorden. Er is namelijk een deelvraag verwijderd, omdat het niet aansloot bij de survey en of interviews en geen extra bijdrage gaf aan het onderzoek. Deze vraag ging over toegevoegde waarde, waarin eerst werd gedacht dit met voordelen van blended learning/online/fysiek onderwijs te kunnen beantwoorden. Er had hier van tevoren toch beter naar kunnen worden gekeken, wat het doel was van welke deelvraag en op welke onderzoeksmethode deze onderzocht kon worden. Tijdens het analyseren van de resultaten was de onderzoeker dan ook wat onwetend hoe dit aan te pakken. Met een duidelijke uitleg en aanbevelingen, waar de onderzoeker denkt dat de opdrachtgever echt wat aan heeft, hebben de resultaten toch waardevol uitgepakt.

11.3 Evaluatie onderzoeker

De onderzoeker is positief gestart aan het onderzoek. Het onderwerp is interessant en de onderzoeker was benieuwd naar de meningen en uitkomst. Het plan van aanpak schrijven was toch was lastiger en uitgebreider dan gedacht. Ook de planning hierin bleek niet realistisch. Verder heeft de onderzoeker een ongeluk gehad in de periode van het onderzoek waarbij er fysieke en mentale schade is opgelopen en daardoor ook wat vertraging ontstond. Dit zorgde voor stress. Toch, door alles op een rijtje te zetten en hulp en ondersteuning van begeleidende docenten en studenten, heeft het onderzoek snel plaats kunnen vinden. Hierin is de onderzoeker open minded geweest en heeft ze duidelijk gemaakt naar de studenten dat ze volledig eerlijk konden antwoorden. Ook is de onderzoeker dankbaar geweest naar de respondenten in de survey en interviews. Om de studenten een veilig gevoel te geven en te laten weten dat de onderzoeker in dezelfde schoenen heeft gestaan, heeft zij ook eigen ervaringen gedeeld. Tijdens het analyseren en schrijven van het onderzoeksrapport heeft de onderzoeker hard gewerkt en doorgezet.

12. Aanbevelingen

5 aanbevelingen zullen worden gedaan aan de opdrachtgever als mogelijkheden om mee aan de slag te kunnen. Deze aanbevelingen zijn gebaseerd op de resultaten van de survey en de interviews. Vooral de uitspraken en behoeftes van de studenten hebben tot deze aanbevelingen geleid.

12.1 Aanbeveling 1: Kennisclips

Zoals aangegeven in de resultaten en conclusie is deze blended werkvorm gewild, maar niet zoals het momenteel wordt aangeboden. De aanbeveling is dan ook om wel kennisclips te maken als docent. Wanneer dit als doel heeft voorkennis op te wekken en dus ook voor de les gekeken moet worden door de studenten, is het advies deze niet te lang te maken (max 10 min). Tevens is het belangrijk te zorgen dat studenten ook de les optimaal kunnen volgen als ze de kennisclip niet hebben gekeken. De kennisclip moet niet in de les worden aangeboden, daar dient alleen verdiepend op het onderwerp in te gaan. Kennisclips helpen goed bij informatieverwerking. Zo wordt een presentatie met audio en beeld beter begrepen en opgenomen dan een visuele presentatie met een geschreven tekst (Swinnen, 2022).

Los van de kennisclips voor aanvang van de les is ook het advies om korte filmpjes van de belangrijkste punten uit de PowerPoint van de les aan te bieden. Dit is voor de studenten een manier om de stof goed te kunnen leren voor het tentamen. Deze kennisclips zouden pas beschikbaar moeten worden gemaakt wanneer alle lessen zijn afgerond. Dit is belangrijk om te zorgen dat de studenten nog wel naar de lessen komen.

12.2 Aanbeveling 2: Opname lessen/Hybride onderwijs

De tweede aanbeveling is om bij theorievakken de lessen op te nemen of te zorgen voor een synchrone hybride optie. Deze optie is voor studenten die het aanvragen met een geldige reden. Reden hiervoor is om te voorkomen dat er misbruik van gemaakt wordt en de fysieke opkomst hierdoor minder wordt. Bij vaardigheidsvakken zou de aanbeveling zijn om alleen de hybride optie te geven wanneer iemand echt niet aanwezig kan zijn. In deze lessen wordt namelijk ook vaak in groepjes gewerkt of geoefend en dit ontbreekt wanneer een student het terug kijkt. Hybride geeft dan nog de mogelijkheid mee te doen in groepjes door bijvoorbeeld in te bellen. De kwaliteit van de studenten die fysiek aanwezig zijn moet hier namelijk niet door verminderen. Hybride onderwijs is ook passend bij het ecosysteem van blended onderwijs in het theoretisch kader omschreven. De didactiek bij hybride onderwijs is gericht om ervaringen van leerlingen in de praktijk met theorie te verbinden (centrumoptechniek, 2019). De ruimtes zijn een lokaal en de locatie van de student die online aansluit. Voordat de les begint is al duidelijk wie online aansluit en wie niet en welk lokaal de les gegeven zal worden. Op deze manier kan dit meegenomen worden in de voorbereiding van werkvormen. Verder moet het qua technologie een lokaal zijn met een hybride camera.

12.3 Aanbeveling 3: Tussentijdse toetsing

Uit de interviews bleek dat de studenten een tussentijdse toetsing erg fijn vinden. Hierdoor kunnen de studenten goed inschatten hoe ze ervoor staan. Dit kan via een quiz, Google Forms of Mentimeter. Het advies is om studenten dit te laten doen met hun laptop en niet met een telefoon. De telefoon blijft immers sneller op tafel liggen en kan de studenten sneller afleiden. Op de laptop voorkom je dit probleem grotendeels. De tussentijdse toets kan op de helft van de periode zijn, de laatste les, maar ook elk begin of einde van een les om de kennis van die betreffende les te checken.

12.4 Aanbeveling 4: Overleg

De meningen over online en fysiek onderwijs verschillen per vak, studieonderdeel en student. Studenten zijn het vaak wel eens wat per vak fijn is. Zo hebben ze graag korte lessen online wanneer dit de enige les op de dag is. Daarom is de aanbeveling om aan het begin van de periode of eind van elke les afspraken te maken over de aankomende periode of les. Er is dan vaak al bekend wat de inhoud van de les is en kan een goede inschatting gemaakt worden van het belang, duur en behoefte. Studenten en docent zullen samen overleggen en tot een afspraak komen. De studenten zullen zich gehoord voelen en leren tevens in groepsverband te overleggen en tot een besluit te komen.

12.5 Aanbeveling 5: Check-ins

De laatste aanbeveling gaat over de extra resultaten die zijn gevonden in het onderzoek, namelijk over de thema's verbondenheid, veiligheid en eenzaamheid. In de survey is aangegeven dat verbondenheid en veiligheid in de klas belangrijk zijn en tijdens online lessen studenten zich wel eens eenzaam kunnen voelen. Ook is tijdens de corona periode, waarbij alleen volledig onlineonderwijs werd gegeven, een onderzoek gedaan onder 11.500 hbo en wo studenten door het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO, 2021). Hieruit bleek dat meer dan de helft van hbo studenten sociale interactie als slecht beoordeelt en dit dus ook de oorzaak van eenzaamheid is. Om deze verbondenheid en veiligheid te creëren en eenzaamheid tegen te gaan, is de aanbeveling om altijd aan het begin van elke eerste les op de dag een kort rondje check-ins te doen hoe het met iedereen gaat en hoe iedereen 'erbij zit'. Tijdens online lessen vonden studenten dit fijn en het advies is dan ook om dit fysiek ook in te zetten. Zo leer je je klas beter kennen, bevordert het verbondenheid en veiligheid en geeft het een gevoel echt bij de groep te horen.

Literatuurlijst

- Baarda, D. B. (2013). *Basisboek kwalitatief onderzoek* (3de editie). Noordhoff.
- Bakker, J. T. A. (2002). Jean Piaget: de ontwikkeling van de intelligentie. *Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen*, 314–315.
<https://repository.ubn.ru.nl/handle/2066/62066>
- Benders, L. (2021, 25 oktober). *Vier soorten triangulatie in je scriptie*. Scribbr.
Geraadpleegd op 28 maart 2022, van
<https://www.scribbr.nl/onderzoeksmethoden/triangulatie/>
- De Beroepscode. (2016, 15 juli). NIP. Geraadpleegd op 28 maart 2022, van
<https://www.psynip.nl/uw-beroep/beroepsethiek/beroepscode/>
- Brinkman, J., & Oldenhuis, H. (2014). *Beroep op onderzoek* (2de editie). Noordhoff.
- Cognitieve ontwikkeling. (z.d.). Cognitieve ontwikkeling. Geraadpleegd op 12 april 2022, van <https://www.hanze.nl/nld/onderzoek/kenniscentra/hanzehogeschool-centre-of-expertise-healthy-ageing/lectoraten/lectoraten/lahc/producten/producten/kindexpert/ontwikkeling-van-kinderen/cognitieve-ontwikkeling/cognitieve-ontwikkeling>
- Debois, S. (2021, 10 juni). *De 9 grootste voordelen en nadelen van enquêtes*. Survey Anyplace. Geraadpleegd op 28 maart 2022, van
<https://surveyanyplace.com/nl/blog/de-9-grootste-voordelen-van-enquetes-en-de-nadelen/>
- Didactiek - uitleg begrippen onderwijs. (z.d.). wij-leren. Geraadpleegd op 28 maart 2022, van <https://wij-leren.nl/didactiek.php>
- Dragt, L., Rombouts-van Puijenbroek, T., & Crezee, A. (2020). De toekomst van Blended onderwijs is gestart. *Turner*.
- Digitalisering - 5 definities - Encyclo. (z.d.). encyclo. Geraadpleegd op 20 juni 2022, van <https://www.encyclo.nl/begrip/digitalisering>
- Fransen, J. (2020). *Belangrijke onderwijskundige begrippen - Synchronie leeractiviteit*. Leerpraktijken. Geraadpleegd op 26 april 2022, van

<http://www.raamstijn.nl/eenblogjeom/index.php/bluff-your-way-into/10026-belangrijke-onderwijskundige-begrippen-synchrone-leeractiviteit>

- Ginns, P., & Ellis, R. (2007). Quality in blended learning: Exploring the relationships between on-line and face-to-face teaching and learning. *The Internet and Higher Education*, 10(1), 53–64. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2006.10.003>
- Informed consent*. (2016, 30 mei). KNMG. Geraadpleegd op 11 april 2022, van <https://www.knmg.nl/advies-richtlijnen/dossiers/informed-consent.htm>
- ISO. (2021, 11 februari). *Onderzoek bevestigt: Studenten massaal eenzaam en ontevreden door digitaal onderwijs*[Persbericht]. <https://iso.nl/2021/02/onderzoek-bevestigt-studenten-massaal-eenzaam-en-ontevreden-door-digitaal-onderwijs/>
- Karsten, P., Van Oostenrijk, J., & Tijmenssen, L. (2022, februari). *Advies voor concrete invulling voor een werkgroep Blended Learning*.
- Kernbegrippen online en blended onderwijs*. (z.d.). SURF.nl. Geraadpleegd op 20 juni 2022, van <https://www.surf.nl/kernbegrippen-online-en-blended-onderwijs>
- Last, B., & Jongen, S. (2021). *Blended learning en onderwijsontwerp* (1ste editie). Boom Lemma.
- Lms, E. (2020, 8 juli). *Voor- en nadelen van blended learning | Easy LMS*. Kenniscentrum Easy LMS. Geraadpleegd op 11 april 2022, van <https://www.easy-lms.com/nl/kenniscentrum/lms-kenniscentrum/voordelen-van-blended-learning/item10386>
- De ontwikkelingsstadia van Piaget*. (z.d.). InfoNu. Geraadpleegd op 11 april 2022, van <https://mens-en-gezondheid.infonu.nl/kinderen/85799-de-ontwikkelingsstadia-van-piaget.html>
- Organisatiestructuur*. (2021, 24 augustus). Hogeschool Leiden. Geraadpleegd op 28 maart 2022, van <https://www.hsleiden.nl/over-hl/organisatie/organisatiestructuur/index>
- Student-docent interactie bevorderen*. (2022, 8 maart). student-docent interactie. Geraadpleegd op 11 april 2022, van

<https://www.kuleuven.be/onderwijs/learninglab/ondersteuning/online-interactie/student-docent-interactie>

Studentenwelzijn en sociale binding met de opleiding. (z.d.). Studentenwelzijn en sociale binding met de opleiding. Geraadpleegd op 11 april 2022, van <https://www.onderwijskennis.nl/themas/studentenwelzijn-en-sociale-binding-met-de-opleiding>

Swinnen, S. (2022). Efficiënter Leren van een Kennisclip? *Open universiteit*, 11.

Thomas, L. (2022, 28 maart). *Belang en relevantie van ICT in de school van de toekomst*. [Presentatieslides]. Belang & Relevantie ICT. <https://www.slideshare.net/EuroSys/belang-en-relevantie-van-ict-in-de-school-van-de-toekomst>

TP- Wijzer. (z.d.). TP- Wijzer. Geraadpleegd op 3 april 2022, van <https://hogeschoolleiden.sharepoint.com/sites/portaal-opleiding-tp>

Van Hulzen, N., & Roest, J. (2022, 10 februari). *Visie op studiesucces*. Onderzoeksteam Studiesucces. Geraadpleegd op 28 maart 2022, van https://hogeschoolleiden.sharepoint.com/:w:/r/sites/18191819.onderzoeksteamstudiesucces/_layouts/15/Doc.aspx?sourcedoc=%7B6A306AC1-B360-49E3-A863-DCF08690C7C2%7D&file=Visie%20op%20studiesucces.docx&action=default&mobileRedirect=true

Visie op hybride onderwijs. (2019, 21 maart). centrum op techniek. Geraadpleegd op 31 mei 2022, van <https://www.centrumtoptechniek.nl/practoraat/blog/visie-op-hybride-onderwijs-longread>

W. (2020, 17 december). *Studentenleven anno 2020: minder sociaal, minder spontaan, minder seks en meer zorgen over mentale gezondheid*. Erasmus Magazine. Geraadpleegd op 11 april 2022, van <https://www.erasmusmagazine.nl/2020/12/17/studentenleven-anno-2020-minder-sociaal-minder-spontaan-minder-seks-en-meer-zorgen-over-mentale-gezondheid/>

Bijlage 1: Survey

Vragenlijst Blended Learning

Beste 2e jaars TP student,

De laatste 2 jaar heb jij veel ervaring opgedaan met verschillende vormen van onderwijs. Zo heb je online les gehad, fysiek en alles wat hiertussen zit. De combinatie van fysiek en online leren heet ook wel blended learning.

Ik (4e jaars TP student) doe in mijn afstudeeropdracht onderzoek naar de ervaring die jullie hebben opgedaan met blended learning. Dit met als vervolg dat het onderwijs verbeterd kan worden naar de behoeftes van de student.

Het zou daarom ontzettend fijn zijn wanneer jij deze enquête kan invullen en hierin je ervaring met mij deelt. De resultaten van de vragenlijst zullen volledig anoniem blijven. De vragenlijst bestaat uit 11 vragen en zal ongeveer 5 minuten duren.

Alvast ontzettend bedankt voor het invullen, het delen van je ervaring en daarmee meedenken met het onderwijs.

Emma Diemers

SECTIE 1

1. Wat vind je fijn aan online onderwijs?
2. Wat vind je fijn aan fysiek onderwijs?
3. Welke locatie heeft je voorkeur bij elk studieonderdeel

	Fysiek	Online	Geen voorkeur
SLB Begeleiding			
Kennisoverdracht/les			
Intervisie			
Projectvergaderingen			
Toetsing tussentijds (bijvoorbeeld fysieke vraagstelling of online quiz)			
Peerfeedback (student geeft feedback aan medestudent, bijvoorbeeld online via feedbackfruits of Word)			
Evaluatie module/docent (Bijvoorbeeld online via evalytics)			
Toetsing aan het eind (denk bij fysiek aan schriftelijk en online op een computer op school)			

4. Ruimte voor opmerkingen
Waarom bijvoorbeeld een bepaald onderdeel graag online of fysiek?

SECTIE 2

Stellingen

5. Blended learning, waar en wanneer

Blended learning kan plaatsvinden voor, tijdens en na de les.

Voor de les kan je denken aan: kennisclips, brainstormen, mindmap maken, verwachtingen en doelen aangeven.

Tijdens de les kan je denken aan: brainstormen, quiz, presenteren, wordcloud maken of tussentijdse toetsing.

Na de les kan je denken aan: vloggen, opgenomen colleges terugkijken, elkaars werk nakijken en beoordelen.

	Sterk mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Sterk mee eens
Ik vind blended learning prettig voorafgaand aan de les					
Ik vind blended learning prettig tijdens de les					
Ik vind blended learning prettig na de les					

6. Blended learning synchroon of asynchroon

Synchroon onderwijs= leren gebeurt op het moment dat docent en studenten allemaal tegelijk aanwezig zijn in dezelfde leeromgeving. Dit kan online of fysiek zijn.

Asynchroon onderwijs= leren gebeurt niet per se tegelijk en docent en studenten zijn ook niet tegelijk aanwezig. Er wordt materiaal gemaakt en ter beschikking gesteld voor gebruik op een later moment.

	Synchroon	Asynchroon	Combinatie	Geen voorkeur
Op welke manier vind jij lessen volgen het meest prettig?				

7. Wat is een studieonderdeel dat jij prettig vindt om synchroon te doen?

8. Wat is een studieonderdeel dat jij prettig vindt om asynchroon te doen?

SECTIE 3

Toekomst

9. Welke positieve ervaringen heb jij opgedaan tijdens de online lessen die we zouden moeten behouden?
10. Welke negatieve ervaringen heb jij opgedaan tijdens de online lessen die je liever niet behoudt?
11. Wat is voor jou de perfecte combinatie tussen online en fysiek onderwijs?

0 = volledig fysiek, 10 = volledig online. Alles ertussen is een combinatie.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Bijlage 2: Mail naar respondenten

Beste 2e jaars TP student,

De afgelopen week ben ik bij een aantal van jullie al langs geweest in de klas met de vraag mijn enquête over blended learning in te vullen. Voor degene die dit al hebben gedaan, ontzettend bedankt.

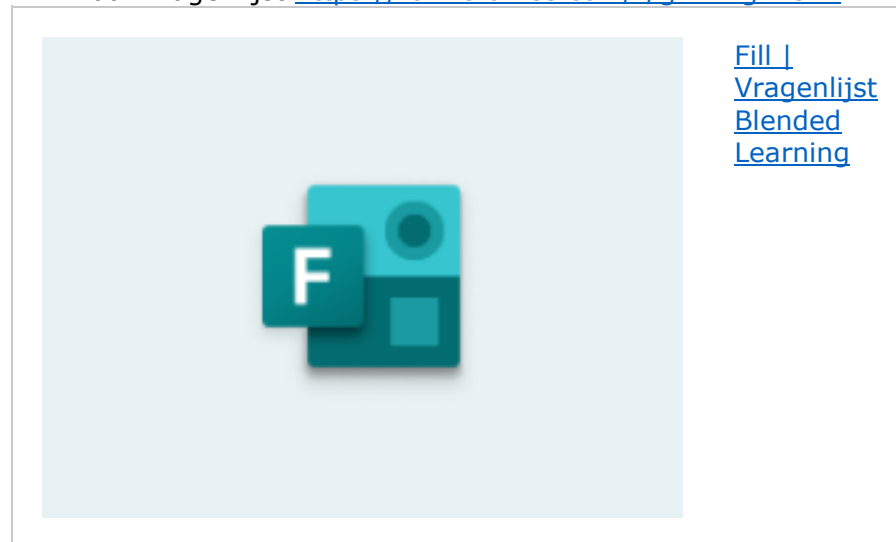
Aan degene die dit nog niet hebben gedaan hierbij de vraag of jullie deze voor mij willen invullen.

De laatste 2 jaar heb jij namelijk veel ervaring opgedaan met verschillende vormen van onderwijs. Zo heb je online les gehad, fysiek en alles wat hiertussen zit. De combinatie van fysiek en online leren heet ook wel blended learning.

Ik (4e jaars TP student) doe in mijn afstudeeropdracht onderzoek naar de ervaring die jullie hebben opgedaan met blended learning. Dit met als vervolg dat het onderwijs verbeterd kan worden naar de behoeftes van de student.

Het zou daarom ontzettend fijn zijn wanneer jij deze enquête kan invullen en hierin je ervaring met mij deelt. De resultaten van de vragenlijst zullen volledig anoniem blijven. De vragenlijst bestaat uit 11 vragen en zal ongeveer 5 min duren.

Link naar vragenlijst <https://forms.office.com/r/g4MWgxRsVL>

Alvast ontzettend bedankt voor het invullen, het delen van je ervaring en daarmee meedenken met het onderwijs.

Emma Diemers

Bijlage 3: Topiclijst interviews

Onderwerpen	Subonderwerpen + acties
Introductie	• Voorstellen interviewer • Doel • Tijdsduur • Afstuderen
Blended onderwijs	• Wat is het - Wie heeft er wel eens gehoord van BL? - Kan iemand voorbeelden geven van een vorm van blended learning? • Zelf uitleg geven: - Traditioneel fysiek is docent student relatie, docent heeft content - Online staat content online en docent geeft les - Combinatie is beide is blended. • Voorbeelden geven: Bijv kijkt thuis filmpje over onderwerp en bespreekt het in de les (discussie, schrijfopdracht, samenwerken)
Jaar 2	• Tot nu toe - Wat voor vormen hebben jullie gehad tijdens studie of hebben jullie nu? - Hoe was het tijdens corona versus nu • Vakken - Voorbeeld: rapporteren feedback, spss filmpje, filmpje maken tijdens psychodiagnostisch om te oefenen
Kenmerken	• Kenmerken waar je naar kan kijken: uitschrijven + voorbeelden geven Leerfasen: voor, tijdens of na de bijeenkomst Tijd: synchroon of asynchroon Locatie: online of fysiek
Categorieën bespreken	• Gekeken naar de categorieën → voorkeuren online fysiek combi en in welke vorm en waarom? - SLB-begeleiding - Kennisoverdracht/les - Intervisie - Projectvergaderingen - Toetsing tussentijds - Peerfeedback: uitleg - Evaluatie module/docent - Toetsing aan het eind
Voor- en nadelen online	• Wat zijn voor jullie de voordelen van online les? • Wat zijn voor jullie de nadelen van online les?
Behoefte	• Denkend aan kenmerken → aanwijzen. Wat wil je echt behouden/weghalen. Welke specifieke dingen hebben jullie behoefte aan?
Perfekte combinatie	• Perfekte combinatie volledig fysiek 0 en volledig online 10. - Papiertjes uitdelen en laten opschrijven

Bijlage 4: Resultaten synchroon versus asynchroon

Wat is een studieonderdeel dat jij prettig vindt om synchroon te doen?	Wat is een studieonderdeel dat jij prettig vindt om asynchroon te doen?
Kennisoverdracht lessen zoals inleiding in de psychiatrie	Vakken zoals coachen etc
Theorie uitleg	Leren voor een toets
Werkgroepen	Intervisies
Gespreksvoering vakken	Kennisoverdracht vakken zoals psychologie van het dagelijks leven bijvoorbeeld.
De gewone fysieke lessen	Bij online lessen
Voor het eerst aan de slag gaan met nieuwe lesstof. Als iedereen aanwezig is kunnen er vragen gesteld worden	Huiswerkopdrachten
Kennisvakken	Projectvergaderingen
Vooraf bij vakken gefocust op samenwerking	Bij theoretische vakken, dat is handig om te kunnen voorbereiden voor de les. Zoals hoorcolleges voor de les van het werkcollege
Vooraf vaardigheden leren (gespreksvoeringsonderdelen etc.)	Kennisoverdracht zoals kennisclips etc.
Theorie	Praktijk
Interactieve vakken, zoals coaching en trainen	Hoorcollege vakken zoals positieve psychologie
Nabespreken van huiswerk oid	Opdrachten maken/oefenen voor tentamen
Trainingen/projecten	Psychologie vakken (leer vakken)
Vooraf lessen die de docenten interactiever willen maken, of presentaties geven (als studenten)	Intervisies, hoorcolleges
Wanneer er actief met de stof gewerkt wordt	Wanneer het puur kennisoverdracht is
Vooraf praktische vakken	Onlinevideo's met info bij theorievakke
Projectvakken	Kennisvakken
Psychodiagnostiek 2	Vakken waar we MC tentamens voor hebben.
Vakken waarbij veel stof aan bod komt	Vakken waarbij de opdracht of toets bijvoorbeeld een verslag is en het dus persoonlijk is wat jij moet doen voor dat vak
Informatieoverdracht of echt les krijgen	Leren
De stof toelichten en vragen kunnen stellen	Huiswerkopdrachten maken of videos bekijken
Spss	Kennistoetsen
Intervisie	Leertoetsen
Praktijk lessen zoals gespreksvoering	Collega's waar een tentamen over wordt gegeven
Theorielessen	Evaluatie
Kennisoverdracht	Feedback
Trainingsvakken	Leervakken
Antwoorden van een bepaalde opdracht evalueren	Werken aan de opdracht zelf
Studiebegeleiding	Kennisvakken
Coachende gespreksvoering	Leertoetsen
Spss of iets anders wiskundig	Leerstof voor een tentamen

Interactieve lessen	Theorie lessen
Uitleg van stof	Feedback (met mogelijkheid voor vragen)
Een les waarbij er een mondeling tentamen is	Een les waarbij er een schriftelijk tentamen is
Kennisoverdracht	Opdrachten maken etc
Een hoorcollege, een interactief werkcollege, een tentamen	Studeren (boeken lezen), een project maken via Words en literatuuronderzoek doen
Kennisoverdracht	Huiswerkopdrachten
Bespreking stof/discussies over stof	Terugkijken van colleges
Door opdrachten te doen tijdens de les	Thuis videos kijken over het onderwerp
Projecten.	Geen.
Werkcolleges	Theoretische vakken, dus bijvoorbeeld opgenomen colleges die je later terug kunt kijken
Vaardigheidsvakken als gespreksvoering	Spss en theorievakken
Echt met de stof aan de slag gaan vind ik prettig om fysiek te doen. Omdat je dan direct vragen kan stellen en met klasgenoten en docenten over de stof kan sparren waardoor ik het makkelijk aanleer. Je hebt dan gewoon directe feedback.	Ik vind het fijn als er nog kennisclips online staan zodat je thuis nog makkelijk toegang hebt tot informatie als je er zelf niet helemaal meer uit komt.
Projecten	Leervakken (dat je zelf kunt kiezen om meer te lezen over een bepaald onderwerp online).
Praktijkgerichte vakken	Vakken met een schriftelijk tentamen

Bijlage 5: Quotes blended learning binnen verschillende studieonderdelen

SLB-begeleiding:	"Voor SLB begeleiding krijgt online de voorkeur, omdat dit vaak korte besprekingen zijn. Hiervoor vind ik het vaak zonde om helemaal naar school te komen (tenzij ik toch al aanwezig ben)." "SLB individueel liever online en in een groep fysiek." "Voor lessen als SLB of kleine momenten vind ik online beter. Je kan daardoor je tijd beter gebruiken voor andere dingen"
Kennisoverdracht/les:	"Kennisoverdracht is lastig, bij fysiek heb je meer focus maar bij online kan je het terug kijken. Allebei handig" "Online dingen zoals een hoorcollege of informatie scheelt mij weer reistijd en ik heb weinig input/toegevoegde waarde als ik fysiek aanwezig ben. Voor praktische dingen zoals oefenen met klasgenoten en echt in praktijk vind ik fysiek fijner omdat het echter lijkt en meer lijkt op de praktijk." "Vakken die men in het dagelijks leven ook fysiek zou doen (zoals coachen) doe ik graag ook zelf fysiek, anders leer je het naar mijn idee anders. Hoorcolleges kunnen beter wel online, want daar luister je toch alleen maar naar en daar heb je geen fysiek moment voor. Interactief is prettiger fysiek dan online" "Vakken waar je echt theorie moet leren of samen moet werken zou ik zeker fysiek doen" "Vooral met fysieke lessen is mijn concentratie beter, ik merk dat ik online veel eerder met m'n camera uit andere dingen aan het doen ben. Ik heb vaak geen zin om naar een fysieke les te gaan maar uiteindelijk is dit wel het beste voor mijn studievoortgang." "Kennisoverdracht lessen hebben niet veel opkomst. Als deze online gehouden werden zouden waarschijnlijk meer mensen de lessen volgen." "Het meeste vind ik beter fysiek. Ik voel me meer verbonden aan de vakken als ik er in het echt heen ga."
Intervisie:	"Sommige dingen zoals intervisie zou wel prima online kunnen." "Is vaak maar kort dus kan online"
Projectvergaderingen:	"Sommige onderdelen als een projectvergadering vind ik fysiek veel fijner omdat je dan elkaar beter aan kan vullen en je kan zien wat een ander doet en elkaar kan helpen" "Fijn om met contactmomenten fysiek aanwezig te zijn" "Met vakken of bijvoorbeeld vergaderingen met veel interactie vind ik het fijner fysiek, omdat communicatie wat makkelijker gaat" "Als er in groepjes gewerkt moet worden is het handiger om dit fysiek te doen"

	"Bij mij ligt het er een beetje aan of het tijdens de les is of dat het na de les is. Ja moet je echt brainstormen zou ik het fysiek doen maar moet je even kort overleggen hoe de planning er uit gaat zien dan kan liever online."
Toetsing tussentijds:	"Ja en wat ik aan mezelf merk, iedereen pakt ook zijn telefoon erbij dus je hebt hem dan sowieso op tafel liggen dus merk dan dat ik continu met mijn telefoon bezig ben. "Ik vind Kahoot altijd wel leuk" "Wat chill is is een soort online kennischeck dat je even kan zien zit op niveau van de les en snap ik een beetje waar ik moet zijn en begrijp ik alles" "Ja volgens mij ook Mentimeter heet dat geloof ik ook dat je al die woorden op het bord ziet aan het begin van een periode om te kijken wat je al weet."
Peerfeedback:	"Feedback wordt naar mijn mening makkelijker en eerlijker gegeven wanneer het online wordt gedaan. Minder sugarcoating" "Nouja ik weet het niet, soms in de lessen af en toe beetje feedback aan elkaar geven is ook wel chill maar via dat online (ik weet ook niet meer programma dat was) maar dat online feedback geven werkte ook best wel goed en makkelijk.
Evaluatie module/docent:	"Met wat kleinere dingen zoals evaluatie maakt het me minder uit en/of is het makkelijker om online te doen"
Toetsing eind:	"Toetsen vind ik fysiek fijner" "Tentamens zoals multiple choice tentamens moeten echt fysiek." "Uhm dat is wel een beetje afhankelijk van de toets. Gespreksvaardigheden dat soort dingen allemaal het liefste fysiek maar ik vind een meerkeuze tentamen ja ook prima te doen gewoon thuis. "

Bijlage 6: Quotes gesprek kennisclips

Student: "Het is chill tenzij je in de les weer precies hetzelfde gaat doen (alle studenten knikken en lachen) dan ben ik ook geneigd het niet meer te kijken"

Student: "Ja dan kijk ik een filmpje en kom ik in de les en gaan we precies hetzelfde bespreken en dan denk ik wel ja."

Student: "Ja dan ook dat als je het hebt gekeken en bijvoorbeeld helemaal niet besproken wordt heb je ook zoiets van ja ik heb het wel gekeken maar er gebeurt niks mee."

Student: "Dat je in de les dan echt verdieping daarop hebt zou fijn zijn."

Student: "Ja ligt eraan soms kregen we van die filmpjes dat kon je lekker op je eigen tijd kijken."

Student: "Je weet ook gewoon dat als je het niet doet of niemand het doet ga je het of met ze alle kijken."

Student: "Je voordeel zit er niet in."

Interviewer: "Maar stel dat de herhaling niet plaats zou vinden en je anders niet goed mee kan doen, zouden jullie het dan wel kijken?"

Student: "Ja alleen dan want voor mij geldt ook hetzelfde dat het bijna altijd toch wel wordt besproken dus het heeft gewoon weinig zin maar als dat wel zou zijn wel."

Student: "Dan is het bijvoorbeeld een filmpje van 20 minuten wat ze ook gewoon in de les uitlegt in 5 min."

Student: "Meestal is het ook wel heel dubbel want vaak gaat de les er vervolgens ook gewoon 2 uur lang over dus dan ja"

Student: "Ja wat ik graag zou willen is meer van die kennisclips die we in jaar 1 veel hadden. Die waren echt handig en waren de belangrijkste punten van de les".

Bijlage 7: Quotes hybride onderwijs

"Ja ik zit erover na te denken, want in de eerste instantie denk ik ook wel zo van naja fysiek is echt chiller maar dan zou ik wel echt nog lakser worden en ik weet niet of dat dan fijn is. Maar uhm ja soms heb je gewoon dat het echt niet lukt om erbij te zijn en dan kom je gewoon niet en dan is het fijn dat het terug te kijken is."
"Qua colleges vind ik dat het wel goed zou zijn maar voor vaardigheidsvakken zou ik dat niet chill vinden want dan denk ik dat heel veel mensen kiezen om niet te komen en dan denk ik dat de mensen die er wel fysiek zijn daar ook last van hebben en ze dan niet kunnen oefenen bijvoorbeeld."
"Je merkt wel dat als mensen online bij zijn dat het wel een andere geeft ofzo en ja met colleges dat je dat terug kan kijken later dat is gewoon meer een efficiënte ding als je dan moet werken ofzo dan is het wel relaxt. Maar het is niet per se goed voor de les."
"Stof is dan makkelijk terug te vinden of makkelijk iets opneemt of in de chat dingen worden gezegd".
"In theorie is het denk ik een goede toevoeging wanneer mensen echt niet fysiek aanwezig kunnen zijn maar dan wel echt alleen als er belangrijkere prioriteiten zijn"
"Het zou best wel chill zijn wanneer je die mogelijkheid hebt. Want stel je mist inderdaad een keertje les. Je kan het dan wel navragen wat er is besproken maar er komt dan nooit echt iets in vol detail."
"Een hybride vorm is bij deze studie misschien wel handig, vooral omdat sommigen voor kleine lesjes van een uurtje alleen anderhalf uur heen moeten reizen als het fysiek is. In deze periode waar huizen vinden enorm lastig is, is dan online wel prettig voor de meesten denk ik"

Bijlage 8: Ervaringen online onderwijs

Welke positieve ervaringen heb jij opgedaan tijdens de online lessen die we zouden moeten behouden?	Welke negatieve ervaringen heb jij opgedaan tijdens de online lessen die je liever niet behoudt?
Ik vond het fijn om niet naar school te moeten	Geen eigenlijk.
Sneller door de lessen heen gaan en meer tijd hebben om te studeren doordat je geen reistijd meer hebt	Onrust, omdat de docent het geven van online les lastig vindt.
Het is fijn dat je in je eigen space kan zijn terwijl je de les volgt	Lage concentratie, weinig interactie met medestudenten en docenten.
Dat ik meer met mijn agenda kon schuiven, mocht er iets tussen komen.	Concentratieverlies, motivatieverlies, vermoeidheid, geen zin
Duidelijkheid en consequent zijn. Als leerlingen aan zichzelf worden overgelaten wordt er online niks geleerd...	Eenzaamheid en je klas nooit echt goed leren kennen. Zo wordt in projectgroepjes werken en het studenten leven leren kennen erg lastig.
Het is makkelijker om tijdens de les individueel aan de slag te gaan dan tijdens fysieke lessen	Samenwerken werkt niet goed en interactie is lastig.
Ik kan niet echt iets bedenken wat ik als een positieve ervaring aan de online lessen kan beschouwen.	Minder goed informatie opslaan, sneller moe en sneller afgeleid
De hoorcolleges waren heel prettig. Ik kon persoonlijk daardoor goed voorbereiden voor de les	Niemand komt opdagen Niemand doet camera aan
Check-ins door middel van korte vragenlijst over stof vorige les, betere verdeling van de lessen in de week (minder verplaatsing van lessen).	Saaï, veel zelf doen en niet echt les krijgen
Feedback geven/kennisoverdracht	Het is een stuk moeilijker de stof op te pikken
Vooraf de manier van uitleg. Ik vind via een PowerPoint werken top, het is gelijk gestructureerd. En ik maak 9/10x online meer aantekeningen dan fysiek	Interesseverlies. Het is niet persoonlijk. Je voelt je ook niet aangesproken.
Laagdrempeliger om de les in te komen	Soms miscommunicatie
Wanneer het alleen een soort hoorcollege betreft. Wanneer er geen actieve houding nodig is bij een les.	Je kan moeilijk discussies voeren.
De vrijheid was fijn	Hoe saaï de lessen zijn
De flexibiliteit	Eigen focus behouden kan soms lastig zijn vanwege veel afleidingen in de buurt.
De extra kennisclips die heel handig zijn met het leren. Hierin wordt vaak toch duidelijker uitgelegd dan wat er in het boek staat en hier komen betere voorbeelden in voor. Dit maakt het makkelijker om de stof te begrijpen.	Dat een docent een vraag stelt en niemand antwoord geeft (ik had zelf ook geen zin om antwoord te geven)
Opgenomen colleges, het is fijn om dat terug te kunnen kijken	Wifi deed bij mij vaak slecht
Het zenden van de docent gaat gemakkelijk. Ik hoef niet aan een bureau te blijven zitten om een les te volgen.	Ik ben minder snel geneigd om geen antwoord te geven of iets anders te doen ondertussen

Handige webclips	Weinig beweging en verandering in omgeving.
Evaluaties	Slechte leskwaliteit
Werken in sub-groepen (met een gemotiveerde klas) Forms quizzes tussendoor	Groepsprojecten verlopen niet zo soepel online
De zelfstandigheid die meer op de student wordt gezet	Erg langdradige lessen met weinig interactie.
Hele efficiënte lessen want mensen wilden niet langer dan nodig was de les geven	Ongemakkelijke stiltes.
Online vergaderen in projectgroepen	Afgeleid raken door alles wat er in het huis moet gebeuren
De les gaat vaak sneller	Ik heb geen motivatie, ik kom niet naar de online les, ik doe niet goed mee tijdens de online les, ik doe andere dingen tijdens de online les, de lesstof komt veel slechter over via de online les
Het is makkelijk en laagdrempelig/vrijblijvend	Slechte focus, hele lange colleges zonder pauzes (sneller vermoeid achter scherm), moeilijk om tussendoor vragen te stellen vanwege drempel gemute mic
Docenten die even voor aan de les vragen en een rondje doen hoe het met iedereen gaat en hoe iedereen bij deze les zit. Veel vragen gericht op de persoon stellen, ipv wie wil er hier wat over zeggen?	Langer dan 45 min staren naar een scherm